

Reactiebundel

**Reacties op Integrale effectenanalyse 'NET OP ZEE IJMUIDEN
VER BETA'**

Inspraakpunt Bureau Energieprojecten
Postbus 142
2270 AC VOORBURG
www.bureau-energieprojecten.nl

INHOUDSOPGAVE

WOORD VOORAF.....	3
INTEGRALE EFFECTENANALYSE.....	4
DIGITALE REACTIES: OPZOEKTABEL	
REGISTRATIENUMMER VERSUS REACTIENUMMER.....	5
ALFABETISCH OVERZICHT ORGANISATIES EN REACTIES.....	6
REACTIENUMMER 0001 TOT EN MET 0011	7

Woord vooraf

Van vrijdag 12 juni 2020 tot en met vrijdag 10 juli 2020 was het voor iedereen mogelijk om een reactie in te dienen op de Integrale effectenanalyse van het project 'Net op zee IJmuiden Ver Beta'.

Netaansluiting 'IJmuiden Ver Beta'

Het ministerie van Economische Zaken en Klimaat (EZK) en de landelijk beheerder van het hoogspanningsnet TenneT willen een ondergrondse hoogspanningsverbinding realiseren van het windenergiegebied IJmuiden Ver in de Noordzee naar de Maasvlakte op het vasteland: Net op zee IJmuiden Ver Beta. Dit is een van de twee verbindingen voor het transport van elektriciteit vanaf het windenergiegebied IJmuiden Ver op zee tot aan het vasteland.

Waarom dit project?

Door het gebruik van olie, kolen en aardgas warmt de aarde op en verandert ons klimaat. Om dit tegen te gaan, stapt Nederland over op duurzame energie uit wind, zon en aardwarmte. Voor deze overstap zijn aanpassingen aan ons elektriciteitsnet nodig. Het windenergiegebied 'IJmuiden Ver' is onderdeel van de Routekaart windenergie op zee 2030 waarbij verschillende windparken op zee worden aangesloten op het landelijke hoogspanningsnet en groene stroom gaan leveren.

Effecten in beeld

Voor het Net op zee IJmuiden Ver Beta zijn in het milieueffectrapport (MER) fase 1 meerdere kabeltracés (routes) op zee en op land en locaties voor converterstations op de Maasvlakte en naar Simonshaven onderzocht op de milieueffecten. Op basis van de resultaten van het MER fase 1 is Simonshaven afgevalen en niet verder onderzocht in de Integrale effectenanalyse (zie hieronder).

Daarnaast is veel informatie verzameld in de omgeving en onderzoek gedaan naar de effecten van het mogelijke kabeltracé op milieu, omgeving, techniek, kosten en toekomstvastheid. De resultaten van dat onderzoek zijn beschreven in de Integrale effectenanalyse (IEA) (op basis van het MER fase 1). Op 12 juni 2020 zijn de IEA en het MER fase 1 op de website van Bureau Energieprojecten gepubliceerd.

Inloopbijeenkomst

Vanwege het coronavirus (COVID-19) konden fysieke inloopbijeenkomsten niet plaatsvinden. Het ministerie van Economische Zaken en Klimaat bood daarom de mogelijkheid om op 23 juni 2020 tussen 16.00 uur en 21.00 uur uw vragen te beantwoorden tijdens een persoonlijk telefonisch gesprek.

Reacties

Op de IEA zijn binnen de inspraaktermijn in totaal 11 reacties binnengekomen (waarvan 11 uniek). De reacties zijn integraal opgenomen in deze bundel. U kunt deze reactiebundel downloaden van www.bureau-energieprojecten.nl.

Registratie en verwerking

De ontvangen reacties zijn geregistreerd. Aan de indieners is een ontvangstbevestiging gezonden met daarin een registratienummer. Met de opzoektabel op pagina 5 kan bij het ontvangen registratienummer het bijbehorende reactienummer worden opgezocht.

Keuze van de minister

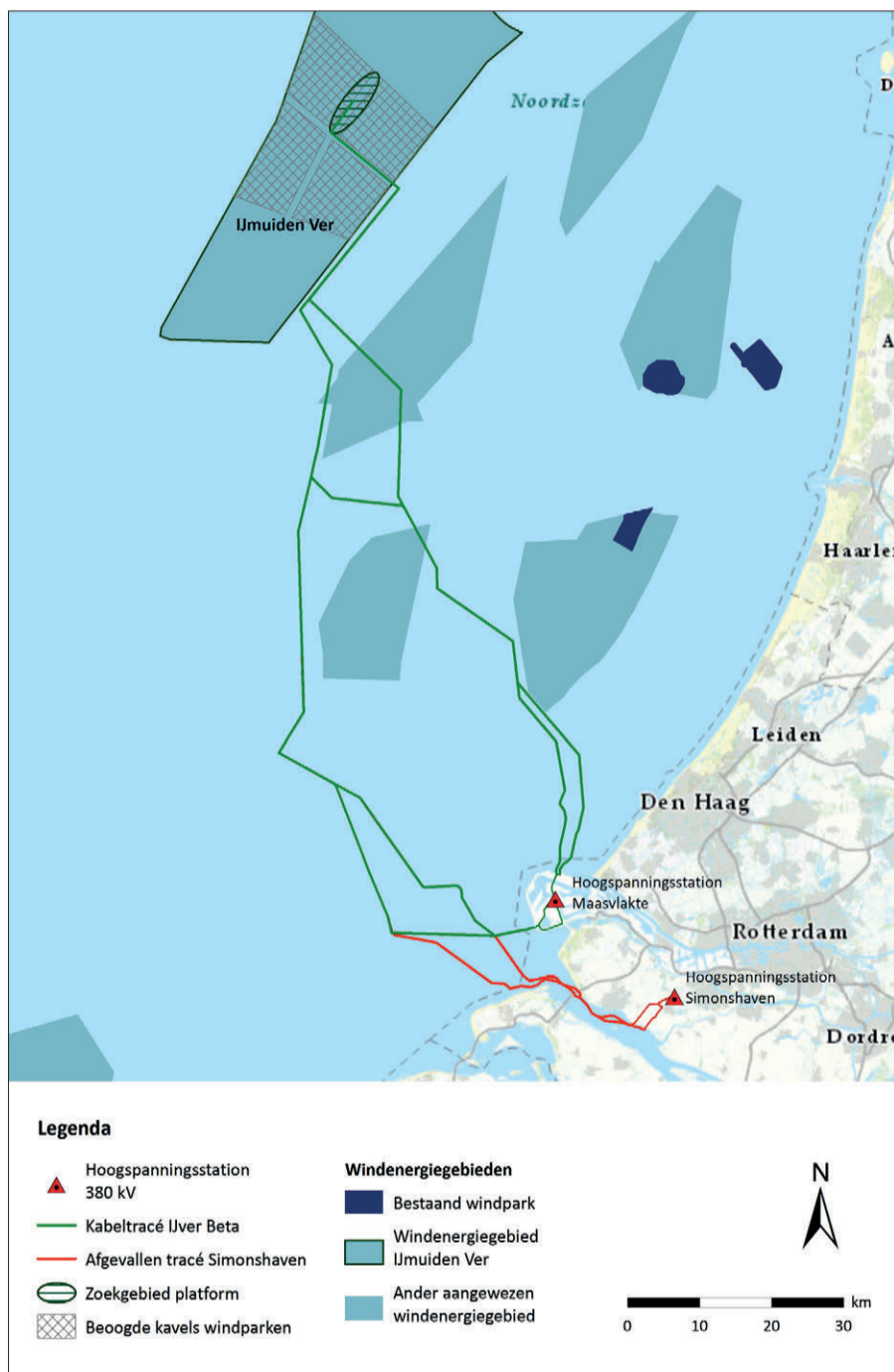
Eind 2020 kiest de minister van Economische Zaken en Klimaat welke kabelroute de voorkeur heeft. Dit is het voorkeursalternatief. De minister maakt in overleg met het ministerie van Binnenlandse Zaken en Koninkrijksrelaties hiervoor een keuze uit de onderzochte tracéalternatieven (kabelroutes) en locaties voor een converterstation. Dit doet de minister op basis van de IEA, de reacties van de omgeving op de IEA, het advies van de lokale en regionale overheden, het MER fase 1 en het advies van de Commissie voor de milieueffectrapportage op het MER fase 1. Na keuze van het voorkeursalternatief wordt dit alternatief verder onderzocht en uitgewerkt in een MER fase 2 en een ruimtelijk plan en worden vergunningen aangevraagd.

Reactiemogelijkheid en persoonlijk contactmoment Integrale effectenanalyse 'Net op zee IJmuiden Ver Beta'.

Het ministerie van Economische Zaken en Klimaat (EZK) en de landelijk beheerder van het hoogspanningsnet TenneT willen een ondergrondse hoogspanningsverbinding realiseren van het windenergiegebied IJmuiden Ver in de Noordzee naar de Maasvlakte op het vasteland.

Er zijn meerdere tracés (routes) op zee en op land op de Maasvlakte onderzocht, net als een drietal locaties voor een converterstation op de Maasvlakte. Er is besloten om het tracéalternatief naar Simonshaven op basis van het onderzoek naar de milieueffecten af te laten vallen voor het Net op zee IJmuiden Ver Beta.

Proces keuze kabelroute

Voor het Net op zee IJmuiden Ver Beta zijn in het milieueffectrapport (MER) kabeltracés en locaties voor converterstations op de Maasvlakte en naar Simonshaven onderzocht. Op basis van de resultaten van het MER is Simonshaven afgefallen.

De afgelopen maanden is veel informatie verzameld in de omgeving en onderzoek gedaan naar de effecten van het mogelijke kabeltracé op milieu, omgeving, techniek, kosten en toekomstvastheid. De resultaten van dat onderzoek zijn beschreven in de Integrale effectenanalyse (IEA). Op 12 juni 2020 wordt de IEA op de website van Bureau Energieprojecten gepubliceerd.

Eind 2020 kiest de minister van Economische Zaken en Klimaat welk tracéalternatief de voorkeur heeft. Dit is het voorkeursalternatief. De minister maakt in overleg met het ministerie van Binnenlandse Zaken en Koninkrijksrelaties hiervoor een keuze uit de onderzochte tracéalternatieven (kabelroutes) en locaties voor een converterstation. Dit doet de minister op basis van de IEA, de reacties op de IEA uit de omgeving, het advies van de regionale overheden en het advies van de Commissie voor de milieueffectrapportage. Na keuze van het voorkeursalternatief wordt dit alternatief verder onderzocht en uitgewerkt in een ruimtelijk plan en worden vergunningen aangevraagd.

Aanmelden voor telefonisch spreekuur

Vanwege het coronavirus (COVID-19) kunnen fysieke inloopbijeenkomsten niet plaatsvinden. Het ministerie van Economische Zaken en Klimaat biedt daarom de mogelijkheid om op 23 juni 2020 tussen 16.00 uur en 21.00 uur uw vragen te beantwoorden tijdens een persoonlijk telefonisch gesprek. Medewerkers van het ministerie van EZK en TenneT beantwoorden uw vragen.

U kunt zich tot en met 22 juni 2020 aanmelden voor een telefonische afspraak en eventueel uw vragen alvast doorgeven via telefoonnummer 070 379 89 79 (tijdens kantooruren) of een e-mail sturen naar bureauenergieprojecten@minezk.nl.

Inzien van de documenten

U kunt de IEA en MER vanaf 12 juni 2020 inzien.

Digitaal op de website van bureau-energieprojecten onder Project 'IJmuiden Ver Beta'. Op papier kunt u deze stukken in dezelfde periode bekijken (tijdens reguliere openingstijden) bij het Ministerie van Economische Zaken en Klimaat, Bezuidenhoutseweg 73, 2594 AC Den Haag. Voor het inzien van de papieren versie van de IEA kunt u telefonisch een afspraak maken met het ministerie van EZK door te bellen via telefoon 070 379 89 79.

Indienen van een reactie

Wilt u een reactie indienen op de IEA? U kunt bijvoorbeeld laten weten of er volgens u nog belangrijke informatie ontbreekt in de onderzoeken en wat voor u de belangrijkste effecten zijn. Dat kan van 12 juni 2020 tot en met 10 juli 2020. U krijgt per brief een ontvangstbevestiging.

Digitaal via het reactieformulier op: www.rvo.nl/net-op-zee-ijmuiden-ver-beta. Als u uw reactie telefonisch wilt indienen, kan hiervoor een afspraak worden gemaakt door te bellen met telefoonnummer 070 379 89 79.

Meer informatie

Wilt u meer informatie over het project of over de procedure van besluitvorming, kijk dan op de volgende websites: www.rvo.nl/net-op-zee-ijmuiden-ver-beta of www.netopzee.eu/ijmuidenverbeta. Of bel met Bureau Energieprojecten via telefoonnummer 070 379 89 79.

Waarom dit project?

Door het gebruik van olie, kolen en aardgas warmt de aarde op en verandert ons klimaat. Om dit tegen te gaan, stapt Nederland over op duurzame energie uit wind, zon en aardwarmte. Voor deze overstap zijn aanpassingen aan ons elektriciteitsnet nodig.

Het windenergiegebied 'IJmuiden Ver' is onderdeel van de Routekaart windenergie op zee 2030 waarbij verschillende windparken op zee worden aangesloten op het landelijke hoogspanningsnet en groene stroom gaan leveren.

Opzoektabel digitale reacties

In onderstaande tabellen kunt u met het registratienummer het nummer van de reactie opzoeken. De reacties zijn vanaf pagina 7 opgenomen.

Reacties op Integrale effectenanalyse 'NET OP ZEE IJMUIDEN VER BETA'

Registratienr	Reactienummer
A27-IEA-0001	0001
A27-IEA-0002	0002
A27-IEA-0003	0003
A27-IEA-0004	0004
A27-IEA-0005	0005
A27-IEA-0006	0006
A27-IEA-0007	0007
A27-IEA-0008	0008
A27-IEA-0009	0009
A27-IEA-0010	0010
A27-IEA-0010	0010
A27-IEA-0011	0011

Alfabetisch overzicht organisaties en reacties

Reacties op Integrale effectenanalyse 'NET OP ZEE IJMUIDEN VER BETA'

Registratienr	Naam Organisatie
0009	Europe Container Terminals BV, MAASVLAKTE ROTTERDAM
0010	Evides Waterbedrijf, ROTTERDAM
0008	H2-Fifty, EUROPOORT ROTTERDAM
0006	Havenbedrijf Rotterdam N.V., ROTTERDAM
0007	Nederlandse Vissersbond, URK
0004	Provincie Zuid-Holland, Gedeputeerde Staten, 'S-GRAVENHAGE
0011	Rijkswaterstaat Zee en Delta, UTRECHT
0005	Royal Dutch Shell, 'S-GRAVENHAGE
0003	Stichting La MER, 'S-GRAVENHAGE

Reacties 0001 tot en met 0011

Verzonden: Zondag 14 juni 2020 19:57

Onderwerp: Reactieformulier

Integrale effectenanalyse (IEA) Net op zee IJmuiden Ver Beta

Aanspreekvorm:

Aanspreektitel:

Achternaam:

Voorvoegsel(s):

Voorletters:

Straat:

Huisnummer:

Postcode:

Woonplaats:

Telefoonnummer:

E-mailadres:

Als: Particulier

Mede namens:

Heeft u overige suggesties of opmerkingen?

Wat heeft dit project voor invloed op de bovengrondse kabels die lopen over bijvoorbeeld Tinte naar de Maasvlakte ?

Reactie

Verzonden: Zondag 14 juni 2020 16:02
Onderwerp: Reactieformulier
Integrale effectenanalyse (IEA) Net op zee IJmuiden Ver Beta

Aanspreekvorm:
Aanspreektitel:
Achternaam:
Voorvoegsel(s):
Voorletters:
Straat:
Huisnummer:
Postcode:
Woonplaats:
Telefoonnummer:
E-mailadres:
Als: Particulier

Welke effecten uit de IEA vindt u het meest belangrijk voor de keuze van een voorkeursalternatief en waarom?

-

Welke aanvullende informatie, die van belang is voor de keuze van een voorkeursalternatief, kunt u ons nog geven?

-

Heeft u overige suggesties of opmerkingen?

Ten aanzien van de MER voor de lokatie van het converterstation (met name lokatie Maasvlakte zuid): graag uitleg geven hoe de invloed van magnetische velden en laagfrequent geluid is beoordeeld op de navigatie en orientatie van (beschermd) vogels in het omliggende gebied.

Ten aanzien van MVL-2: graag uitleg geven in de IEA welke (kortstondige en/of chronische) gezondheidseffecten er zijn voor de mens in de nabijheid van de aanlandingszone (denk aan recreanten op het strand / watersporters in zee).

Reactie

Bureau Energieprojecten
 Inspraakpunt 'Net op zee IJmuiden Ver Beta'
 Postbus 248
 2250 AE Voorschoten

onze ref.: St La MER 2020/002

plaats: Den Haag

datum: 30 juni 2020

betreft: zienswijze op het rapport "Net op zee IJmuiden Ver Beta – MER fase 1 deel A – definitief"

Geachte mevrouw, heer,

Hierbij sturen wij u namens de deelnemers van Stichting La MER onze zienswijze op het rapport "Net op zee IJmuiden Ver Beta – MER fase 1 deel A – definitief"

Stichting La MER

Stichting La MER is een Stichting die zorgt voor de opstelling van een gezamenlijke MER en MEP voor de aannemers die zich bezighouden met het winnen van ophoogzand uit de Noordzee.

Algemeen commentaar op het aanleggen van windparken in de Noordzee en de benodigde kabels hiervoor naar de kust.

De belangrijkste zandwingebeden voor de leden van Stichting La MER liggen tussen de -20mtr NAP waterlijn en de 12mijls grens voor de territoriale wateren. Alle verstoringen van dit gebied, vooral als het gaat om goede zandwingebeden, zijn in principe ongewenst.

De windparken en de benodigde kabelroutes naar de wal zijn verstoringen die gebieden voor zeer lange tijd ontoegankelijk maken voor andere gebruikers waaronder de zandwinners.

Met betrekking tot het aanleggen van de windparken op zee met de bijbehorende kabelroutes naar de wal is het van belang om de nadelige gevolgen van zo'n aanleg voor de verschillende partijen waar mogelijk te vermijden of als dit niet anders kan tot een minimum te beperken. Voor Stichting La MER is het van belang dat de zandvoorraden op zee voor de Nederlandse kust zoveel mogelijk toegankelijk blijven. Dit geldt zowel voor de actieve als de passieve voorraden (de zogenaamde zandwingebeden).

Specifiek commentaar op de westelijke variant van het voorgestelde kabeltracé MVL-1

De varianten van de voorgestelde kabelroutes zijn aangegeven op bijgaande blz 32 van bijlage 1 uit het rapport Net op zee IJmuiden Ver Beta - MER fase 1 deel A – definitief.

Oorspronkelijk was alleen de oostelijke variant van het voorgestelde kabeltracé MVL-1 aan de orde. Dit tracé loopt door de corridor en doorsnijdt enkele reeds verlaten zandwingebeden (Q16F1/2). In een later stadium is daar de westelijke variant bijgekomen. Deze westelijke variant raakt echter aan nieuwe zandwinoekgebieden waardoor er dus delen van deze gebieden niet meer toegankelijk zijn voor zandwinning (zie bijlage 2).

Als er gekozen wordt voor kabeltracé MVL-1 willen we als Stichting La MER pleiten om te kiezen voor de oostelijke variant. Hierdoor blijven de bovengenoemde delen van de zandwinoekgebieden, die verloren zouden gaan bij de keuze van de westelijke variant, toegankelijk voor zandwinning.

Wij vertrouwen erop dat u onze zienswijze op het juiste niveau laat meewegen in het proces van de besluitvorming voor de keuze van de kabeltracé en de uitvoering die daarna volgt.

U kunt ondergetekende, _____ van de Stichting La MER benaderen als contactpersoon via de gegevens zoals aangegeven in de voettekst en het hierna genoemde telefoonnummer en e-mailadres:

(mob. _____, e-mail _____)

Wij zien uw reactie met belangstelling tegemoet.

Met vriendelijke groet,

Bijlagen: 2

- waar mogelijk bundelen met kabel- en leidinginfrastructuur; en
- bij voorkeur het haaks kruisen van reeds aanwezige kabels en leidingen en beperken van onderhoudsactiviteiten in de toekomst.
- Voor het kabeltracé door grote wateren: rekening houden met morfologie en dynamiek, betonning en vaarroutes, en beperken van effecten op gebruiksfuncties zoals visserij en aquacultuur, (nood)ankergebieden, stortgebieden, recreatie en natuurgebieden.
- Voor het aanlandingspunt: aanwezige ruimte voor het realiseren van de overgang tussen land- en zeekabels, beperken van (milieu)effecten voor recreatie, natuur, landbouw en primaire waterkeringen.
- Voor het kabeltracé op land: beperken van effecten (hinder) op de omgeving zoals woningen en bedrijven; beperken effecten op agrarische gronden; beperken van milieueffecten zoals effecten op Natura 2000-gebieden, archeologische waarden, bestaande kabels, leidingen en infrastructuur; technische randvoorwaarden, zoals ruimte voor booropstellingen en uitleggen van de buizen tijdens de aanlegfase en een lengte voor boren tot ca. 1.200 meter.
- Voor het converterstation en aansluiting op het hoogspanningsnet: beperken van effecten op de omgeving en gebruiksfuncties, zoals omwonenden, landbouw, recreatie en bedrijven en andere kabel- en leidingeninfrastructuur, beschikbaarheid van circa 5,5 hectare permanente ruimte en circa 2 hectare aanvullende ruimte tijdens de bouwfase; ligging converterstation binnen een straal van 6 km van het 380kV-station.

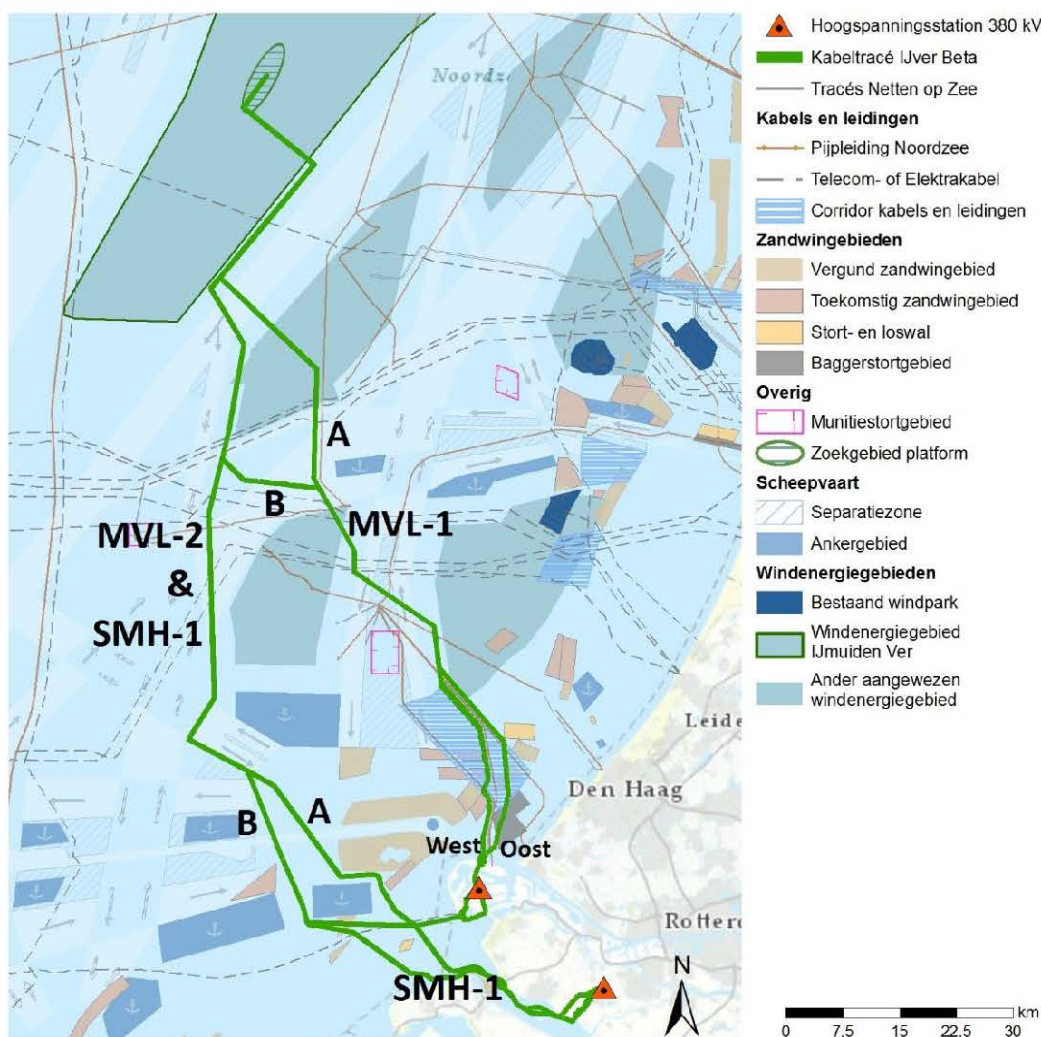
2.4 Beschrijving alternatieven

2.4.1 Inleiding

Op basis van de bovenstaande uitgangspunten en raadpleging van diverse partijen (provincie, gemeenten, Rijkswaterstaat, nautische partijen, belangengroepen, omwonenden ed., zie ook paragraaf 1.5) zijn verschillende alternatieven op zee en land ontwikkeld (zie Figuur 2.13). Er zijn voor Net op zee IJmuiden Ver Beta drie mogelijke tracéalternatieven:

- Naar de noordkant van de Maasvlakte (MVL-1)
- Naar de zuidkant van de Maasvlakte (MVL-2)
- Via het Haringvliet naar Simonshaven (SMH-1)

Binnen deze drie mogelijke tracés zijn er ook weer varianten, deze zijn in de volgende paragrafen beschreven.

Figuur 2.13 Te vergelijken tracéalternatieven Net op zee IJmuiden Ver Beta

In de onderstaande subparagrafen worden eerst het platform en de tracéalternatieven beschreven. Vervolgens zijn locaties voor het converterstation beschreven.

2.4.2 Platform IJmuiden Ver Beta en 66kV-interlink

Voor het converterplatform, genaamd platform IJmuiden Ver Beta, is in het midden/noordelijke deel van windenergiegebied IJmuiden Ver een zoekgebied gedefinieerd. Dit is gedaan omdat de exacte indeling van het windenergiegebied nog niet bekend is en er nog geen surveys hebben plaatsgevonden. Ten tijde van de keuze van het VKA wordt de locatie voor het platform bepaald.

Tussen de platforms van IJmuiden Ver Alpha en IJmuiden Ver Beta komt een 66kV-interlink. Deze kabel komt in een rechte lijn te liggen tussen de platforms. De afstand is circa 12 kilometer.

2.4.3 Tracéalternatieven

Tracéalternatief naar Maasvlakte via noordelijke aanlanding (MVL-1)

Alternatief MVL-1 landt aan de noordzijde van de Maasvlakte aan. Tracéalternatief MVL-1 heeft twee keer twee varianten. De tracévarianten zijn circa 135 tot 145 kilometer, waarvan circa 130 tot 135 km door zee. Het tracé loopt vanaf het zoekgebied voor het platform Beta in zuidoostelijke

Zand- en schelpenwinning

MVL-1 heeft voor de kust twee varianten: Oost en West. Variant Oost (inclusief onderhoudszone) loopt niet door vergunde zandwingebieden, variant West loopt door een MER zoekgebied voor zandwinning. Verder is er sprake van genoeg zanddikte rond het tracéalternatief MVL-1 (6-12 meter) en is er geen sprake van een prioritair zandwinningsgebied voor tracéalternatief MVL-1.⁴⁰ De tracévarianten liggen in schelpenwinningsgebied, maar omdat er genoeg overige ruimte is op de Noordzee voor de schelpenwinning vormt dit geen belemmering. Overall is het effect op zand- en schelpenwinning voor beide varianten als licht negatief (0/-) beoordeeld.

Scheepvaart

Door de tijdelijke toename van scheepvaartbewegingen tijdens aanleg, onderhoud en verwijdering van het kabeltracé ontstaat hinder op een deel van de zee waarbij, zeker bij de scheepvaartroutes en gebieden waar weinig uitwijkmogelijkheden zijn (nabij bijvoorbeeld windparken), potentiële risico's bestaan. Hoewel de kans op een aanvaring relatief klein is, kan dit wel grote gevolgen hebben voor de beide schepen met hun bemanning.

Tijdens de gebruiksfase is er geen effect op de scheepvaart, de kabelsystemen worden in de bodem begraven en er kan boven de kabels gevaren worden. Aanleg, onderhoud en verwijdering vinden plaats in drukke scheepvaartroutes. Dit brengt mogelijke hinder voor scheepvaart met zich mee, ook door de tijdelijke afsluiting van de haveningang bij Rotterdam tijdens de aanleg. De kruisingen van vaarwegen op zee bevatten geen complexe kruisingen en hebben met een goede planning en communicatie geen groot effect op scheepvaart. De kruising van de haveningang van Rotterdam is een aandachtspunt. MVL-1A en MVL-1B hebben een tijdelijk negatief (-) effect op de scheepvaart.

Niet Gesprongen Explosieven (NGE)

Tracévarianten MVL-1A en MVL-1B liggen in voor NGE verdacht gebied. Ook zijn er voor beide tracévarianten 15-20 munitievondsten gedaan binnen 1 kilometer van de hartlijn van het tracé. Dit vormt een middelgroot risico; dit is negatief (-) beoordeeld.

Kabels en leidingen

Varianten MVL-1A en MVL-1B kruisen hetzelfde aantal kabels en leidingen op zee: 14 telecomkabels, 4 elektrakabels, 7 pijpleidingen en 1 bedieningskabel (dit betekent voor ongebundelde aanleg het dubbele aantal kruisingen). Naast kruisingen zijn er ook delen van de tracés waarbij de onderhoudszones van het voornemen en de onderhoudszones van bestaande kabels en leidingen overlappen. Voor tracévariant MVL-1A is dit voor circa 44 km het geval, voor tracévariant MVL-1B gaat het om circa 42 km.

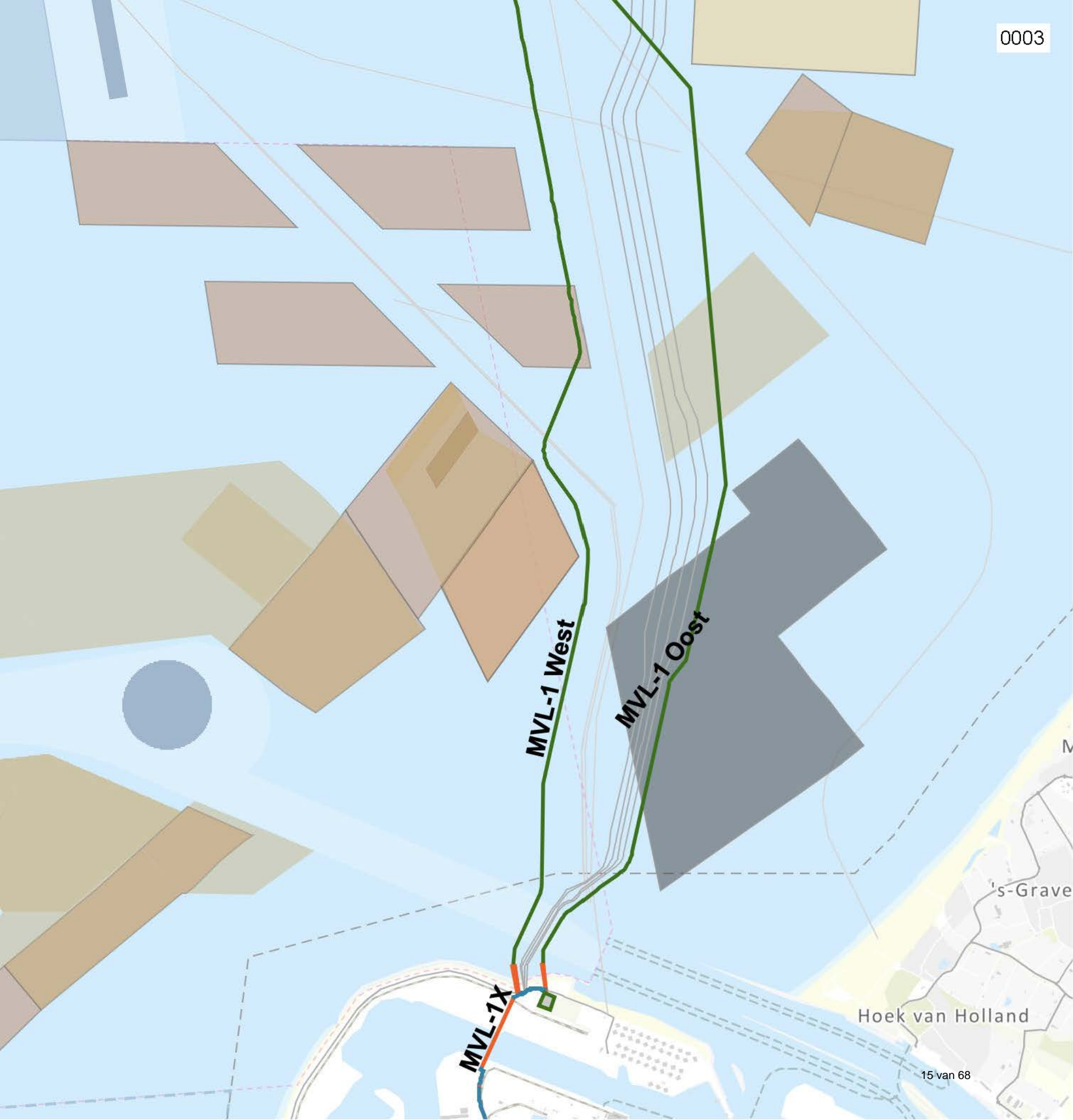
Nabij de aanlanding van de varianten is er de autonome ontwikkeling Porthos. Deze CO₂-leiding wordt driemaal gekruist door variant West.

Vanwege het aantal kruisingen met, en overlap met onderhoudszones van andere kabels en leidingen scoren beide tracévarianten MVL-1A en MVL-1B negatief (-) op het deelaspect kabels en leidingen.

Windenergiegebieden

Tracévarianten MVL-1A en MVL-1B doorkruisen windenergiegebied Hollandse Kust (west). Hierbij worden niet de kavels doorkruist in het windenergiegebied. MVL-1A vormt geen beperking van toekomstige ontwikkelingen in het gebied, op basis van het (beperkte) ruimtebeslag is dit als licht

⁴⁰ Een uitleg over de verschillende benamingen van zandwingebieden is te vinden in deel B, paragraaf 8.3.2 onder 'zand- en schelpenwinning'.

MVL-1 West

MVL-1 Oost

MVL-1X

Hoek van Holland

's-Grave

Verzonden: Woensdag 1 juli 2020 15:01
Onderwerp: Reactieformulier
Integrale effectenanalyse (IEA) Net op zee IJmuiden Ver Beta

Aanspreekvorm:
Aanspreektitel:
Achternaam:
Voorvoegsel(s):
Voorletters:
Straat: Postbus
Huisnummer: 0
Postcode: Postbus 90602
Woonplaats: DEN HAAG
Telefoonnummer:
E-mailadres:
Als: Organisatie
Organisatie: Provincie Zuid-Holland

Welke aanvullende informatie, die van belang is voor de keuze van een voorkeursalternatief, kunt u ons nog geven?

In de Integrale Effect Analyse voor het net op zee variant Beta van windpark IJmuiden Ver wordt voor het tracé MVL-2Y uitgegaan van de ontwikkeling van het windpark aan de zuidzijde van de Noordzeeboulevard. In het kader van de tender voor het grondcontract voor dit windpark heeft Rijkswaterstaat aangegeven graag ook een deel van de noordzijde van de Noordzeeboulevard mee te willen nemen, omdat zo de mogelijkheden voor windenergie optimaal kunnen worden benut. De provincie wil net als Rijkswaterstaat de hele locatie voor windenergie in stand houden. We accepteren daarmee het risico in de tenderprocedure dat het VKA van Netten op Zee de ontwikkelruimte voor wind aan de noordzijde kan beperken, mocht het VKA door dit gebied lopen. Dit is ook met de gemeente Westvoorne kort gesloten en zij steunen deze lijn van provincie en Rijkswaterstaat.

Reactie

Verzonden: Donderdag 9 juli 2020 16:05
Onderwerp: Reactieformulier
Integrale effectenanalyse (IEA) Net op zee IJmuiden Ver Beta

Aanspreekvorm:
Aanspreektitel:
Achternaam:
Voorvoegsel(s):
Voorletters:
Straat: Carel van Bylandtlaan
Huisnummer: 16
Postcode: 2596 HP
Woonplaats: 'S-GRAVENHAGE
Telefoonnummer:
E-mailadres:
Als: Organisatie
Organisatie: Royal Dutch Shell

Welke effecten uit de IEA vindt u het meest belangrijk voor de keuze van een voorkeursalternatief en waarom?

Zie Bijlagen

Welke aanvullende informatie, die van belang is voor de keuze van een voorkeursalternatief, kunt u ons nog geven?

Zie Bijlagen

Heeft u overige suggesties of opmerkingen?

Zie Bijlagen

Reactie

NOTE

RESTRICTED

DATE Juli 2020
 FROM Shell
 TO EZK, TenneT, Arcadis
 Kopie aan Projectteam aanlanding IJmuiden Ver
 Actie Ter Advies
 SUBJECT Zienswijze Shell IJmuiden Ver Beta

1. Inleiding

In lijn met de ambitie van Havenbedrijf Rotterdam N.V. (HbR) om een waterstofpark ten grote van enkele GWs op de Maasvlakte 2 te ontwikkelen, onderzoek Shell de mogelijk tot het bouwen van een electrolyzer met een capaciteit van 200 MW op dit waterstofpark. De inbedrijfstelling van deze electrolyzer is gepland in oktober 2023. Op basis van de huidige schattingen is voor dit project een netsaansluiting van 250-350 MW AC nodig (Dit is inclusief alle additionele electriciteit behoefte zoals compressors, pompen etc). Mocht de voorgestelde business case aantoonbaar succesvol zijn, en zou de vraag naar groene waterstof stijgen, dan overweegt Shell om de capaciteit van de electrolyser te vermenigvuldigen, met eerste uitbreidingen waarschijnlijk ruim voor 2030.

De groene waterstof die geproduceerd wordt in de Electrolyzer kan worden gebruikt om ongeveer 10% procent van de huidige waterstof consumptie van de Shell Pernis Raffinaderij te vervangen of als brandstof fungeren voor rond 2300 vrachtwagens. Indien de veronderstelde Business Case haalbaar blijkt, overweegt Shell de electrolyzer capaciteit te vergroten to een verdubbling nog voor 2030.

2. Nieuw 380 kV hoogspanningsstation

Met referentie naar de "Kennisgeving IEA Net op zee IJV Beta", EZK zoekt via openbare raadpleging zienswijzen met betrekking tot de IJmuiden Ver Beta 380 kV converterstation netaansluiting. Het nieuwe hoogspanningsstation, geplande realisatie 2027, is gelegen op de Maasvlakte 2 naast het door het Havenbedrijf gereserveerde GW waterstofconversie park. In parallel tot deze beslissing/ontwikkeling door TenneT, ontwikkeld Shell, samen met het Havenbedrijf, in de nabijheid het GW waterstof conversiepark.

Vanuit het belang van de ontwikkeling van het 200 MW waterstof project van Shell verzoek Shell de ministers uitdrukkelijk om:

- Het tijdig realiseren van een betrouwbare elektriciteitsaansluiting in 2023 op het nieuwe Maasvlakte 380kV onderstation van TenneT. Dit is van essentieel belang voor de ontwikkeling van het 200 MW en de onderliggende business case.
- De projectscope uit te breiden of TenneT een aanvullende opdracht te geven voor de tijdige ontwikkeling van een nieuw 380 kV station op de Maasvlakte (gecombineerd met het converterstation voor IJmuiden Ver) voor de aansluiting van IJmuiden Ver (Bèta).
- Aangezien de aansluiting van de 200 MW electrolyzer (in 2023) eerder nodig is dan de realisatie van de geplande IJmuiden Ver Beta aansluiting (in 2027), in overleg te treden met de belanghebbenden (d.w.z. het Havenbedrijf Rotterdam en Shell) indien de aanpassingen die nodig is voor de aansluiting op het IJmuiden Ver Beta systeem een negatieve invloed heeft op de realisatieschema van netwerkaansluiting voor het nieuwe GW waterstofconversiepark.

Gegeven de complexiteit, de lange realisatietijd van het hoogspanningsstation (IJmuiden Ver Beta 380 kV) en de grote impact op de omliggende elektriciteitsgebruikers (bijv Shell, het Havenbedrijf en anderen) Shell vraagt van TenneT rekening te houden met de impactresultaten van het hoogspanningsstation-aansluitsysteem op de 200 MW-elektrolyzer van de volgende fasen van IJmuiden Ver projectschema¹ (schema voor IJV-Alpha wordt aangenomen voor IJV-Beta):

• Hoogspanningsstation Ontwikkelingfase	(1 ^e kwartaal 2019 – 2 ^e kwartaal 2022)
• Hoogspanningsstation 1 ^e Ontwerpfase	(3 ^e kwartaal 2022 – 2 ^e kwartaal 2024)
• Hoogspanningsstation 2 ^e Ontwerpfase	(3 ^e kwartaal 2024 – 4 ^e kwartaal 2025)
• Externe in bedrijfstelling	(1 ^e kwartaal 2024 – 4 ^e kwartaal 2026)
• Interne in bedrijfstelling	(1 ^e kwartaal 2027 – 3 ^e kwartaal 2027)

2.1. Hoogspanningsstation Ontwikkelingfase

De 200 MW electrolyzer, elektrolyzer, oorspronkelijk gepland door Shell, moet worden voorzien van elektriciteit vanaf het 380 kV-transmissienetwerk dat door TenneT wordt geëxploiteerd (hierna "380 kV PCC" genoemd). Speciale rectifiertransformatoren zijn uitgerust om wisselstroom naar gelijkstroom om te zetten en de juiste werking is afhankelijk van de kwaliteit van de voedingsspanning (d.w.z. 380 kV TenneT-net). Gezien de grote impact van IJmuiden Ver Beta hoogspanningsstationsverbinding in de nabijheid, zoeken we advies van TenneT met betrekking tot de voorlopige studieresultaten van het IJmuiden Ver Beta aansluiting op de Maasvlakte 2, met speciale aandacht voor de volgende technische aspecten:

¹ Reference: Table 1: Preliminary planning of HVDC system activities and the required OWF data for IJV-Alpha, Appendix 5, ONL_TTB-05434_T06_OWF_Modelling for HVDC System Studies_V3.0.pdf

- De kwaliteit van het vermogen (d.w.z. steady-state harmonische reacties, spanningsfluctuaties, dynamiecreacties, spanningsdip/stijging als gevolg van schakelacties) hebben invloed op 380 kV PCC.
- Laag signaals stabiliteitsrisico door de toevoeging van een nieuw IJmuiden Ver Beta Hoogspanningsconverterstation.

2.2. Hoogspanningsstation 1^e en 2^e Ontwerpfase

Aangezien de Hoogspanningsstation Ontwerpfase moet worden afgerond na de realisatie van het 200 MW Shell elektrolyzer project, vragen we TenneT vriendelijk om het uitgevoerde ontwerp van het project, zoals gebouwd in de ontwerpfases van het Hoogspanningsstation mee te nemen, zodat eventuele nadelige gevolgen bij de 380 kV PCC en de afnemers kunnen worden vermeden. Daartoe zijn we bereid om het initiële energiesysteemmodel dat we ontwikkelen voor de elektrolyzerinstallatie te delen.

2.3. In bedrijfstelling

Shell vraagt advies van TenneT over de systeemimpact van IJmuiden Ver Beta verbinding met betrekking tot de aspecten van het dynamisch en harmonisch gedrag. Bovendien zou Shell op prijsstellen als TenneT de on-site inbedrijfstellingsprocedures vooraf kan plannen en delen, gezien het hoge risico en de impact op de 380 kV PCC en haar afnemers.

Verzonden: Donderdag 9 juli 2020 20:58
Onderwerp: Reactieformulier
Integrale effectenanalyse (IEA) Net op zee IJmuiden Ver Beta

Aanspreekvorm:
Aanspreektitel:
Achternaam:
Voorvoegsel(s):
Voorletters:
Straat: Wilhelminakade
Huisnummer: 909
Postcode: 3072 AP
Woonplaats: ROTTERDAM
Telefoonnummer:
E-mailadres:
Als: Organisatie
Organisatie: Havenbedrijf Rotterdam N.V.
Mede namens: Namens Havenbedrijf Rotterdam N.V.

Welke effecten uit de IEA vindt u het meest belangrijk voor de keuze van een voorkeursalternatief en waarom?

Hiervoor verwijs ik u graag naar de brief (incl. bijlagen) die aan deze reactie zijn toegevoegd.

Welke aanvullende informatie, die van belang is voor de keuze van een voorkeursalternatief, kunt u ons nog geven?

Hiervoor verwijs ik u graag naar de brief (incl. bijlagen) die aan deze reactie zijn toegevoegd.

Reactie

AANTEKENEN

Ministerie van Economische Zaken en Klimaat (EZK)
T.a.v. de heer E. Wiebes
Postbus 20401
2500 EK DEN HAAG

Datum 09-07-2020
Ons kenmerk HBR-1924387
Aantal bijlagen 3
Contactpersoon
Telefoon
E-mail

Onderwerp Zienswijze IEA en MER Net op Zee IJmuiden Ver Beta

Geachte heer Wiebes,

Het Havenbedrijf Rotterdam (HbR) maakt graag gebruik van de mogelijkheid om te reageren om de Integrale effect analyse (IEA) en de milieu effect rapportage fase 1 (MER) met betrekking tot het project 'Net op zee IJmuiden Ver Beta'.

Hieraan voorafgaand benadrukken wij de opdracht van HbR als verantwoordelijk ontwikkelaar en beheerder om de ruimte van Maasvlakte 2 efficiënt en zorgvuldig te gebruiken en deze in te zetten voor de afspraken uit het Klimaatakkoord. Deze brief wordt afgesloten met het verzoek om reeds nu een 380 Kv-station door TenneT te laten realiseren op Maasvlakte 2, zodat de zojuist genoemde ambities niet door onvoldoende aansluit-capaciteit afgeremd worden.

1. Zorgvuldig ruimtegebruik Maasvlakte 2

De aanlanding van de kabels van project 'Net op zee IJmuiden Ver Beta' zal gebeuren op Maasvlakte 2. Dat is inmiddels duidelijk en voor de energietransitie van de Rotterdamse haven ook zeer wenselijk. Deze kabels moeten worden doorgetrokken naar een nieuw converterstation op Maasvlakte 2. De locatie van het converterstation is inmiddels ook duidelijk. Dat zal ongeveer in het midden van Maasvlakte 2 zijn. Het tracé van deze kabels naar het converterstation is echter nog niet duidelijk. Daar gaat onder andere de IEA en de MER over.

De locatie van het tracé van deze kabels is voor HbR van essentieel belang, omdat dat tracé mede bepaalt welke ruimte er resteert voor andere industriële ontwikkelingen op Maasvlakte 2. Ondergrondse infrastructuur beperkt niet enkel de ondergrondse ontwikkelingscapaciteit Maasvlakte 2, maar tevens de bovengrondse ontwikkelingscapaciteit. Voldoende ruimte voor ondergrondse infrastructuur is voor de ontwikkelingen op Maasvlakte 2 van essentieel belang. In 2019 is het Klimaatakkoord ondertekend. Maasvlakte 2 speelt een belangrijke rol in het bereiken van dit Klimaatakkoord. HbR heeft de opdracht om zorgvuldig en efficiënt om te gaan met het invullen van de ondergrondse (en dus ook bovengrondse) ontwikkelruimte die

Datum

Ons kenmerk HBR-1924387

beschikbaar is, zodat aan deze rol en het bijbehorende doel concreet kan worden ingevuld.

Ambities internationale waterstofhub op Maasvlakte 2

In het licht van het Klimaatakkoord en de rol hierin van Maasvlakte 2, zijn er naast de plannen voor de ontwikkeling nieuwe containerterminals, distributiecentra en andere industriële en havenactiviteiten, concrete plannen om op Maasvlakte 2 ruimte te bieden aan een duurzaam industrie- en energiecluster, voor o.a. innoverende waterstof en biobased industrie.

De plannen voor de waterstofindustrie (electrolyserpark en een waterstofbackbone) zijn inmiddels zeer concreet. Het is de bedoeling dat deze industrie in 2023 in bedrijf is. Uw ministerie en HbR werken momenteel nauw samen om deze plannen met de betrokken bedrijven te realiseren (zie ook onze brief met kenmerk HBR-1590223 en onze email van 15 mei jl. zie bijlage 1 en 2). Het doel is om op Maasvlakte 2 een internationale waterstofhub te realiseren.

De ontwikkeling van een duurzaam industriecluster, maar ook de ontwikkeling van alle overige beoogde bedrijvigheid, vraagt niet enkel veel ruimte bovengronds, maar ook veel ruimte ondergronds (zoals o.a. voor het uitbreiden/verzwaren van energie-infrastructuur voor elektriciteit, waterstofleidingen, warmtenetten en productleidingen).

Op basis van een nadere analyse (zie bijlage 3) van de reeds bekende benodigde verbindingen tussen de nieuw te realiseren waterstofindustrie, de clusters en de hoogspanningsstations, stellen wij vast dat enkel tracévariant MVL-2Y bijdraagt aan de opdracht van HbR om zorgvuldig en efficiënt om te gaan met de onder- en bovengrondse ruimte op Maasvlakte 2.

Aanvullend merken wij op dat het voor HbR niet mogelijk is om onder de zogenoemde 'demarcatielijn' havenactiviteiten te ontwikkelen. Deze afspraak is gemaakt met de aangrenzende gemeente Westvoorne. HbR kan derhalve niets ontwikkelen ten zuiden van de Noordzeeboulevard. Voor TenneT is deze 'demarcatielijn' echter geen belemmering. Ook in dit kader draagt tracévariant MVL-2Y bij aan het zorgvuldig en efficiënt gebruik van ontwikkelruimte op Maasvlakte 2.

HbR is van mening dat bij de keuze voor het juiste tracé voor de kabels van het project 'Net op zee IJmuiden Ver Beta' niet enkel gekeken moet worden naar de belangen die in de IEA en de MER zijn uiteengezet, maar dat de toekomstige ontwikkelingsmogelijkheden van Maasvlakte 2 zeker niet uit het oog verloren mogen worden. Naar mening van HbR is de impact van ruimtegebruik door het project 'Net op zee IJmuiden Ver Beta' op de ontwikkelingsmogelijkheden van Maasvlakte 2 in de IEA en de MER onvoldoende breed beschouwd. Indien deze impact wel goed wordt beschouwd, is HbR van mening dat tracévariant MVL-2Y gekozen dient te worden als voorkeursalternatief.

2. Inhoudelijke reactie op IEA en MER

In de IEA worden de diverse alternatieven voor het tracé van de kabels naar het converterstation op de Maasvlakte geanalyseerd aan de hand van verschillende thema's, o.a. met het doel het proces

Datum

Ons kenmerk HBR-1924387

van de keuze voor het voorkeursalternatief (VKA) te faciliteren. In de IEA wordt geen voorkeur gegeven voor een tracéalternatief, maar worden alleen effecten bepaald voor de beoordeelde tracéalternatieven.

Naar onze mening wordt de impact van deze effecten onvoldoende in beeld gebracht waardoor sommige effecten mogelijk ten onrechte verkeerd worden ingeschat c.q. gewaardeerd. De relevantie van het effect is van belang voor het vaststellen van het VKA. Een keuze op basis van foutieve informatie is immers risicovol en kan er voor zorgen dat toekomstige ontwikkelingen van Maasvlakte 2 onevenredig worden belast, zo niet zelfs belemmerd. Dit veroorzaakt onevenredig nadeel voor HbR, maar ook voor alle stakeholders in en rondom het Rotterdamse havengebied.

Ons verzoek is dan ook om de thema's te voorzien van een weging zodat niet onderscheidende effecten buiten beschouwing worden gelaten en alleen significante effecten worden meegewogen bij het bepalen van het VKA.

Milieu

Anders dan de tabellen in de IEA en het MER doen vermoeden, is het effectverschil tussen tracé MVL-2Y en MVL-2Z beperkt. In tegenstelling tot wat gesuggereerd wordt in de MER en IEA loopt het tracé van MVL-2Y slechts 200 meter door Natura2000- en NNN-gebied¹. In de MER en IEA moet dit expliciet gemaakt worden. De rest van het tracé ligt buiten deze gebieden. De negatieve beoordeling van dit tracé als gevolg van deze geringe afstand is dan ook niet verdedigbaar.

Natura 2000

Op pagina 90 van het document MER fase 1 deel A is beschreven dat tracévariant MVL-2Y door de ligging parallel aan N2000-gebied Voornes Duin een negatief effect heeft. Tegelijk wordt geconstateerd dat door het aanwezige dijklichaam de effecten beperkt blijven tot de noordrand van de Slikken van Voorne welke aangemerkt is als de laagste ecologische kwaliteit. De conclusie dat er toch sprake is van een negatieve beoordeling is ons inziens onterecht.

Natuurnetwerk Nederland

In onze ogen is het te voorbarig om op grond van dit onderzoek te concluderen dat er sprake is van een negatief effect. Temeer omdat op dit korte stuk van duinbos geen sprake is. Verder blijkt uit onze jaarlijkse natuurmonitor, online raadpleegbaar via onze website, dat er geen broedvogels zijn met een jaarrond beschermd nest op het deel van het tracé MVL-2Y dat door NNN-gebied loopt.

Compensatieopgave Voordelta

In de gesprekken met TenneT en uw ministerie is ook gesproken over de compensatieopgave Maasvlakte 2, die HbR heeft in de Voordelta in relatie tot het Project Mainport Ontwikkeling Rotterdam (PMR). Wij willen benadrukken dat de aanlanding van IJmuiden Ver Beta geen negatief effect mag hebben op de compensatiedoelen van Maasvlakte 2. Het effect van deze ingreep moet bij

¹ Beide gebieden worden begrensd door de Noordzeeboulevard. Tot aan het herdenkingsmonument loopt het tracé ten zuiden van de Noordzeeboulevard en daarna, voor het verdere tracé, ten noorden van de Noordzeeboulevard.

Datum**Ons kenmerk** HBR-1924387

zowel het onderzoek als de monitoring erna herleidbaar zijn. Het uiteindelijke effect op de natuur wordt pas in beeld gebracht in de passende beoordeling die na de keuze van het VKA, voorzien najaar 2020, wordt opgesteld.

Wij worden graag in een vroeg stadium betrokken bij dit onderzoek en de monitoring die daarna wordt opgezet voor dit project.

Omgeving

In de samenvattende tabel in hoofdstuk 'omgeving' wordt de tijdelijke hinder op de toegangsweg Noordzeeboulevard als negatief aangeduid. Deze conclusie begrijpen wij niet. De Noordzeeboulevard is slechts een secundaire ontsluiting van het achterliggende recreatiestrand. Dit effect is daarmee irrelevant voor een tracékeuze. Van een negatief effect is ons inziens geen sprake. In dezelfde tabel worden de "Beperkingen voor te ontwikkelen industrie / duurzame ontwikkelingen als waterstofproductie ten westen van de Slufter" op een vergelijkbaar niveau gepresenteerd, terwijl de impact hiervan een significant grotere invloed zou moeten hebben op de keuze van het VKA. Wij stellen voor in het hoofdstuk 'Toekomstvastheid' de ontwikkelingen in relatie tot de waterstofbackbone en het electrolysepark te beschrijven. Daarmee kunnen de transitieopgaven- en verduurzaming van het havenindustriële gebied integraal worden meegenomen in de effectbeoordeling en impact van de tracé opties.

Door de situering van tracé MVL-2Y ten noorden van de Noordzeeboulevard zal de mogelijke ontwikkeling van een nieuw windpark parallel aan de Noordzeeboulevard niet bemoeilijkt worden.

Zoals hiervoor reeds opgemerkt, is het voor HbR onmogelijk om onder de zogenoemde 'demarcatielijn' havenactiviteiten te ontwikkelen. Voor TenneT is deze 'demarcatielijn' echter geen belemmering. Deze beperking van de ontwikkelruimte van Maasvlakte 2 voor HbR moet naar onze mening ook meegenomen worden in de IEA en MER. Nu ontbreekt dit.

Techniek

Ondanks onze eerdere opmerkingen constateren wij dat in onze ogen onterecht wordt gesproken over 'complexe boringen'. Met de stand der techniek zijn de boringen voor de landtracés goed uit te voeren. In het havengebied zijn verschillende vergelijkbare infrastructurele werken veilig en succesvol uitgevoerd. Kijkende naar beschikbare ruimte, kruisingen van bestaande infrastructuur en lengte van een boring zijn beide tracés vergelijkbaar. Wat ons betreft is er dan ook geen significant onderscheid tussen de landtracés, de IEA dient dan ook op dit punt aangepast te worden.

Kosten

Op basis van de gepresenteerde informatie constateren wij dat meerprijs voor tracévariant MVL-2Y beperkt is ten opzichte van de andere tracévarianten en op zijn minst gelijkwaardig met tracévariant MVL-2Z. De meerprijs voor tracévariant MVL-2Y t.o.v. tracévariant MVL-2Z is ongeveer 16 miljoen EURO. Op de totale kosten van het project (ruim 2 miljard EURO incl. marge ad +/- 30%) is dit zeer beperkt (< 1%). Ook staat deze 16 miljoen EURO in schril contrast tot de investering die zijn gedaan

Datum

Ons kenmerk HBR-1924387

bij de aanleg van Maasvlakte 2 of de gebruiksbeperkingen die tracévariant MVL-2Z betekenen voor Maasvlakte 2. Vanuit kostenperspectief is tracévariant MVL-2Y o.i. gelijkwaardig aan tracévariant MVL-2Z. Relevant is ook dat bij de waardering van het kostenaspect betrokken moet worden, dat bij de keuze voor variant MVL-2Z, voor toekomstige infrastructurele werken gerekend moet worden met hogere kosten omdat vanwege de beperkte ruimte dan meer kostbare oplossingen moeten worden getroffen (bijv. dubbellaags leggen). Deze hogere kosten komen in dat geval voor rekening van HbR, en derhalve indirect ook voor rekening van de Rijksoverheid.

Naar mening van HbR is het kostenplaatje voor de diverse tracévarianten onvoldoende compleet gepresenteerd.

Bovenstaande conclusies overziend, brengt ons tot de vaststelling dat er nog eens scherp moet worden gekeken naar de (juistheid van de) impact van de diverse onderwerpen van de IEA voordat deze ten grondslag kunnen worden gelegd aan een VKA.

3. Aanleg nieuw 380 kV station op Maasvlakte 2

Tenslotte doen wij hier het uitdrukkelijke verzoek om TenneT een aanvullende opdracht te verstrekken en/of de scope van het project 'Net op Zee IJmuiden Ver Beta' uit te breiden, om reeds nu een 6^e tak aan het bestaande 380 kV-station aan te leggen en vervolgens een nieuw 380 kV station te realiseren op Maasvlakte 2 (gecombineerd met het reeds geprojecteerde converterstation voor project 'Net op zee IJmuiden Ver Beta'). De kabels van 'Net op Zee IJmuiden Ver Beta' dienen aangesloten te worden op het nieuwe 380 kV station. Hieronder motiveren wij waarom dit zo belangrijk is voor HbR.

Als de kabels van het project 'Net op zee IJmuiden Ver Beta' aansluiten op het bestaande hoogspanningsstation op de Maasvlakte resteert er geen capaciteit meer in de haven om nieuwe bedrijven, zoals de geplande waterstofindustrie, aan te kunnen sluiten op het hoogspanningsnet ter plekke. Dat is gelet op onze gedeelde opgave om te verduurzamen en daarmee het Klimaatakkoord te halen zeer onwenselijk.

Een tweede 380 kV hoogspanningsstation op de Maasvlakte dat gereed is op het moment dat de geplande waterstofindustrie gereed is, is daarom ons inziens prioritair. Om aan deze prioriteit te kunnen voldoen heeft TenneT in haar investeringsplannen een nieuw 380 kV station opgenomen dat op zijn vroegst medio 2025-2026 gerealiseerd zou kunnen zijn. De voorziene waterstofindustrie heeft echter al eerder behoefte aan een aansluiting op het hoogspanningsnet. Een door TenneT uitgevoerde quickscan geeft aan dat een aansluiting op de zesde tak van het bestaande hoogspanningsstation op de Maasvlakte qua planning hiervoor de enige realistische optie is. Daarnaast hebben wij geconstateerd dat de beoogde aansluiting van het project 'Net op zee IJmuiden Ver Beta' pas voorzien is in 2027. Door de aanleg van een zesde tak aan het huidige 380 kV station en de ontwikkeling van een nieuw hoogspanning station te betrekken in de scope van het project 'Net op zee IJmuiden Ver Beta' kan voorzien worden in de tijdige realisatie van zowel de aanlanding van het project 'Net op zee IJmuiden Ver Beta' op het nieuwe station als de aansluiting van de waterstofindustrie op het bestaande hoogspanningsstation.

Datum

Ons kenmerk HBR-1924387

Hiermee kan de concurrentiepositie van Nederland worden verhoogd en geeft het HbR samen met regionale en lokale overheden, haar partners en klanten invulling aan de gestelde 49% CO2 reductie doelstellingen in 2030. Wij zijn blij dat het project 'Net op zee IJmuiden Ver Beta' een nieuw hoogspanningsstation, mits tijdig gerealiseerd, ziet als een kans voor een efficiëntere aansluiting.

Indien de 6e tak aan het huidige 380 kV hoogspanningsstation en een nieuw 380 kV hoogspanningsstation kunnen worden gerealiseerd binnen de scope van of een aanvullende opdracht zijn op het project 'Net op zee IJmuiden Ver Beta', kunnen de ontwikkelingsambities op de Maasvlakte 2 en de aanlanding van de kabels van het project 'Net op zee IJmuiden Ver Beta' beiden tijdig worden verwezenlijkt.

Conclusie

Samenvattend sluiten wij deze brief af met twee conclusies en één verzoek:

1. Naar mening van HbR moet worden vastgesteld dat het concurrentieel ruimtegebruik van Maasvlakte 2 voor de ontwikkeling van diverse nieuwe (haven) industrie, waaronder de reeds concrete plannen op Maasvlakte 2 een internationale waterstofhub te faciliteren, niet onderbelicht mag blijven bij de keuze die gemaakt moet worden voor het definitieve tracé voor de kabels van project 'Net op zee IJmuiden Ver Beta' naar het converterstation op de Maasvlakte 2.
2. Naar mening van HbR moeten diverse onderwerpen in de IEA op juiste wijze worden gewaardeerd en op juistheid worden geverifieerd, voordat deze kunnen worden betrokken bij de keuze voor het bedoelde definitieve tracé voor de kabels van het project 'net op zee IJmuiden Ver Beta'.
3. HbR verzoekt uitdrukkelijk om de scope van project 'Net op zee IJmuiden Ver Beta' te verruimen en/of de opdracht aan TenneT uit te breiden met de realisatie van een 6e tak op het huidige 380 kV station en een nieuw 380 kV station zodat zowel de (waterstof)ambities op de Maasvlakte 2 als de aanlanding van de kabels van het project 'Net op zee IJmuiden Ver Beta' tijdig kunnen worden voorzien in de benodigde 380 kV-transformatorcapaciteit op het hoogspanningsnet.

Wij lichten het bovenstaande graag mondeling aan u toe. Een uitnodiging hiervoor zien wij met belangstelling tegemoet.

Met vriendelijke groet,
Havenbedrijf Rotterdam N.V.

Ministerie van Economische Zaken en Klimaat (EZK)
T.a.v. dhr. E. Wiebes
Postbus 20401
2500 EK DEN HAAG

03 DEC. 2018
Datum
Ons kenmerk HBR-1590223
Aantal bijlagen
Contactpersoon
Telefoon
Fax
E-mail

Onderwerp : Standpunt Havenbedrijf Rotterdam N.V. inzake Verkenning netten op zee 2030

Geachte heer Wiebes,

Havenbedrijf Rotterdam N.V. (HbR) is sinds april 2018 betrokken bij de 'Verkenning aanlanding netten op zee 2030'. In de afgelopen periode hebben diverse bijeenkomsten plaatsgevonden en zijn verschillende (tussen)producten opgeleverd. In de opgeleverde afwegingsnotitie is onze inbreng in dit proces terug te vinden. Met het oog op het bestuurlijke overleg over de 'Verkenning Aanlanding Netten op Zee 2030' van 5 december en besluitvorming later deze maand maken wij via deze brief van de gelegenheid gebruik om ons standpunt te verduidelijken.

De afwegingsnotitie

HbR steunt de ontwikkeling van offshore windmolenparken voor de opwekking van duurzame energie. Voor het bieden van een competitief transitie vestigingsklimaat voor het bedrijfsleven is de beschikbaarheid van duurzame energie een cruciale randvoorwaarde. Een aanlanding van IJmuiden Ver op de Maasvlakte levert een bijdrage aan de toenemende behoefte aan groene energie van de Rotterdamse haven en omliggende industrie. Deze groei neemt de komende jaren toe vanwege de ingezette energietransitie waarbij de productie van waterstof en elektrificatie van de industriële processen een prominente rol gaan spelen.

Tegelijk zijn wij van mening, in lijn met de afwegingsnotitie, dat ook de aanlanding op Simonshaven onderzocht dient te worden in de komende RCR-procedure. De uitgevoerde effectanalyse door Arcadis/Pondera is globaal van karakter. Ook de onderzochte tracés zijn een grove schets van een mogelijk tracé. In het vervolg (de RCR-procedure) zullen de mogelijke tracés verder uitgewerkt worden en een hoger detailniveau kennen. Zodoende kan in die fase een betere afweging plaatsvinden over de daadwerkelijke aanlanding van het windpark IJmuiden Ver.

03 DEC. 2018

Datum

Ons kenmerk HBR-1590223

Voor alle situaties geldt dat de standaard oplossingen die TenneT hanteert voor hoogspanningsverbindingen met bijbehorende veiligheidsafstanden niet inpasbaar zijn binnen de drukke en complexe infrastructuur van de Rotterdamse haven zonder dat de industriële functie van het gebied wordt belemmerd. Dit vraagt om maatwerk oplossingen van TenneT. TenneT heeft hier al de intentie uitgesproken in lijn met afspraken die ook zijn gehanteerd met de aanlanding Hollandse Kust Zuid.

Meekoppelkansen

Het alleen aansluiten van het IJmuiden Ver windpark op het hoogspanningsnet heeft voor de haven van Rotterdam slechts beperkte meerwaarde. De voorgestelde aanlanding op de Maasvlakte biedt kansen om elektrificatie van de industrie te versnellen. Vanwege de verhoging van de efficiëntie en de mogelijkheden van het Rotterdamse cluster heeft het onze voorkeur om deze activiteiten te integreren met de DC-aanlanding waardoor circa 10% minder energie verloren gaat. Ook ruimtelijk moet dit zo optimaal mogelijk worden ingericht. Dit geldt voor zowel het converterstation als de aansluiting op de industrie (elektrolyzer fabriek) en het hoogspanningsnet.

De oproep die wij doen is om de aanlanding en meekoppelkansen integraal mee te nemen in de besluitvorming over het project. Dit is in lijn met de in de maak zijnde afspraken in het Klimaatakkoord en de inzet van de Waterstof coalitie over de opschaling van de productie van waterstof. Deze (niet conventionele) oplossingen bieden kansen voor vergroening, voor de ontwikkeling van de waterstof industrie (voor op land en op zee) en de daarmee samenhangende bijdragen aan verduurzaming, innovatie en werkgelegenheid. Hiermee kan worden ingesprongen op de vraag naar duurzame waterstof die tot 2030 met name voort komt uit de vraag naar waterstof als duurzame grondstof voor diverse industriële processen en als brandstof voor niet te elektrificeren industriële verhitingsprocessen.

Voor de aanlanding op de Maasvlakte stelt het Havenbedrijf Rotterdam voor om met betrokken partijen onderzoek te doen naar co-siting met relevante industriële activiteiten. Zoals het plaatsen van een converterstation combineren met de mogelijkheid om gelijkstroom af te koppelen voor de productie van waterstof.

Een aantal suggesties voor nadere uitwerking zijn:

- Optimale elektrotechnische koppeling aan elektrolyzer fabrieken via gelijkstroom, waardoor omzettingsverliezen worden beperkt (ca 10%)
- Daarbij behorende optimale locatie met groeimogelijkheden voor elektrolyzerfabrieken naar circa 1 à 2 GW tot 2030 (opgave Wuppertal-scenario's¹ en aansluitend bij Waterstofcoalitie). Daarbij ook de mogelijkheid openlaten om na 2030 alsnog direct aan te sluiten op de industrie.
- Naast de verkende mogelijkheden op de Maasvlakte is co-siting met relevante industriële activiteiten een optie die beter aansluit bij de ruimtelijke ambities van het Havenbedrijf Rotterdam.
- Optimaal ruimtebeslag van zowel leidingstroken als installaties.

03 DEC. 2018

Datum

Ons kenmerk HBR-1590223

Wij blijven graag betrokken bij het vervolg en vernemen op welke wijze u invulling geeft aan de meekoppelkansen die wij signaleren.

Met vriendelijke groet,
Havenbedrijf Rotterdam N.V.

Van:
Verzonden: vrijdag 15 mei 2020 9:52
Aan:
CC:
Onderwerp: Koppeling wind op zee en waterstof in Rotterdam voor 2030
Bijlagen: 20200515 - Koppeling wind en Waterstof in Rotterdam.pdf

Beste

Ik hoop dat alles nog steeds goed gaat met jullie in deze bijzondere Coronatijd.

Een maand geleden hebben we elkaar gesproken over de koppeling wind op zee en waterstof in Rotterdam (voor 2030), waarvoor op relatief korte termijn beslissingen nodig zijn. We spraken af dat wij na de publicatie van onze waterstof visie jullie een document met visuals zouden sturen, betreffende de situatie wind op zee en waterstof in Rotterdam met de benodigde beslissingen. De vervolg stap zou zijn om dit binnen EZK met de betreffende afdelingen te bespreken en vervolgens een directieoverleg (met de betreffende partijen) te plannen waarin de beslissingen worden voorgelegd.

Afgelopen week hebben we onze visie gepubliceerd, samen met de aankondiging van de Shell elektrolyser (200MW, FID begin 2021).
 Link naar onze waterstof visie: <https://www.portofrotterdam.com/nl/zakendoen/haven-van-de-toekomst/energietransitie/waterstof-in-rotterdam>

In de bijlage hebben we het gevraagde document toegevoegd. En graag zouden we het vervolg traject met jullie opstarten. We zijn benieuwd naar jullie reactie op het bijgevoegde document en ik stem graag met jullie het vervolgtraject af. Helpt het jullie als onze directie het bijgevoegde document ook officieel naar jullie directie stuurt?

Alvast bedankt voor jullie reactie en een goed weekend!

Met vriendelijke groet,

New Business Development
 Business Manager
 Havenbedrijf Rotterdam N.V.

World Port Center
 Postbus 6622
 3002 AP Rotterdam

www.portofrotterdam.com

Werkdagen: ma / di / do / vr

Belangrijk bericht / Important notice / Wichtige Nachricht

Het Havenbedrijf Rotterdam volgt de maatregelen die het Kabinet heeft aangekondigd om verdere verspreiding van het coronavirus te voorkomen. Dit betekent dat onze medewerkers tot en met 28 april waar mogelijk thuis werken. Uiteraard zijn zij telefonisch en per e-mail bereikbaar. De operationele dienstverlening loopt zoals altijd door. Het Haven Coördinatiecentrum is en blijft 24/7 bereikbaar. Ook ons centrale telefoonnummer blijft op werkdagen van 9-17 uur bereikbaar: 010-2521010. Samen met al onze partners, klanten en stakeholders werken we 24/7 aan het veilig en operationeel houden van de Rotterdamse haven.

The Port of Rotterdam Authority is following up on measures communicated by the Dutch government to prevent the further spread of the corona virus. This implies that until April 28th, our employees will work from home as much as possible. Of course they can be contacted via e-mail and phone. Operational services continue as always. The Port Coordination Centre is and remains accessible 24/7. We may be contacted via our central phone number on business days from 9 AM (09.00 hours) till 5 PM (17.00 hours): +31 (0)10-2521010. Together with all our partners, customers and stakeholders, we work 24/7 to keep the port of Rotterdam safe and operational.

Der Hafenbetrieb Rotterdam hält sich an die Maßnahmen, die das Niederländische Kabinett angekündigt hat, um die weitere Verbreitung des Coronavirus zu verhindern. Das bedeutet, dass unsere Mitarbeiter bis zum 28. April nach Möglichkeit zuhause arbeiten werden. Selbstverständlich sind sie per Telefon und E-Mail erreichbar. Der operative Geschäft läuft wie gewöhnlich weiter. Das Hafen-Koordinationszentrum ist und bleibt 24/7 erreichbar. Auch die zentrale Telefonnummer +31-10 252 1010 bleibt erreichbar an Werktagen von 09:00 – 17:00 Uhr. Zusammen mit unseren Partnern, Kunden und Stakeholder arbeiten wir 24/7 an einem sicheren Rotterdammer Hafen im Dauerbetrieb.

Unieke kans voor groene waterstof projecten, maar tijd dringt en vraagt om snelle beslissingen

In Rotterdam doet zich een unieke kans voor om op korte termijn finale investeringsbesluiten te nemen over significante groene waterstof projecten. Uniek in de wereld met enorme economische potentie voor Nederland. Om dit mogelijk te maken zullen de volgende besluiten op korte termijn moeten worden genomen:

1. De voorkeur is dat TenneT (consortium)partner wordt in de ontwikkeling van het conversiepark op de Maasvlakte, wellicht als pilot voor andere belangrijke kustregio's. Kunnen we op korte termijn afspraken gaan maken over de samenwerking?
2. De ontwikkeling en realisatie van een 2 GW extra windaanlanding, met koppeling waterstof, naar de Maasvlakte voor 2030. Kunnen we dit samen verder uitwerken en opstarten?
3. TenneT heeft voor de vervolgfase van het nieuw te bouwen 380kV station op de Maasvlakte, integraal te realiseren met het project IJmuiden Ver (Beta), een aanwijzing nodig van EZK. Gezien de voortgang in het IJmuiden Ver project en de diverse waterstof projecten, zouden we het aanwijzingstraject graag zo spoedig mogelijk opstarten.
4. Het is van essentieel belang dat het kabeltracé van IJmuiden Ver ten zuiden van de Slufter (onderlangs) wordt aangelegd om de benodigde ruimte voor de waterstof ontwikkelingen in het middendoor tracé niet te belemmeren.

In de onderstaande tekst wordt de noodzaak verder toegelicht. In deze notitie wordt specifiek ingegaan op de koppeling wind op zee met het waterstof conversiepark. De tijdhorizon is 2030.

Waterstofeconomie komt in Rotterdam van de grond door realisatie samenhangende projecten in de hele keten

De haven van Rotterdam voorziet Europa door import in 13% van de haar totale energiebehoefte. Het havencomplex genereert een maatschappelijk toegevoegde waarde van 385.000 banen en 6,2% van het BNP. Het huidige verdienvermogen is voornamelijk gebaseerd op fossiele energiestromen in de vorm van ruwe olie, olieproducten, LNG en kolen. Een deel van de import gaat direct door naar het achterland en een deel wordt eerst door fabrieken van wereldformaat omgezet in producten. Deze industrie (zowel in Rotterdam, Geleen als Noordrijn-Westfalen) kan in belangrijke mate bijdragen aan het betaalbaar decarboniseren van onze samenleving. Een voorwaarde hierbij is een grote beschikbaarheid van duurzame energiedragers en grondstoffen, zoals met name waterstof. Door duurzame energie en grondstoffen te produceren, importeren, gebruiken, verhandelen en door te voeren richting achterland behoudt Rotterdam de positie van energiehaven van Noordwest-Europa ook tijdens en na de energietransitie. Dit is een cruciale functie voor het verdienvermogen van ons land en daarmee het welvaartsniveau in de toekomst.

De visie¹ van het Havenbedrijf Rotterdam, gebaseerd op een reeks internationale studies en geverifieerd door een aantal grote bedrijven in Rotterdam, gaat uit van een import van ongeveer 20 miljoen ton waterstof in 2050. Een groot deel van deze waterstof zal via zeeschepen in verschillende vormen naar Rotterdam worden getransporteerd om daar verder te worden verwerkt of te worden doorgevoerd naar andere landen. Het is van belang dat Rotterdam naast import ook over

¹ <https://www.portofrotterdam.com/sites/default/files/waterstofvisie-havenbedrijf-rotterdam-mei-2020.pdf?token=J2TVpX5t>

substantiële lokale productiefaciliteiten beschikt om leveringszekerheid en optionaliteit te creëren alsook in verbinding te staan met de nationale waterstofinfrastructuur van Gasunie. In Rotterdam worden de duurzame waterstofmoleculen gebruikt voor duurzame chemie, synthetische en/of biobrandstoffen productie, voor hoge temperatuur warmte in de industrie en elektriciteitsproductie: een nieuw duurzaam industriecluster met elkaar versterkende koppelingen naar de gas- en elektriciteitssector.

Om deze ontwikkeling verder te stimuleren werkt het Havenbedrijf Rotterdam aan de benodigde infrastructuur om vraag en aanbod bij elkaar te brengen en op die manier de markt voor waterstof tot ontwikkeling te brengen. Deze clusterbenadering draagt bij aan het reduceren van de kosten van alle aangesloten projecten. Projecten hangen met elkaar samen in de opbouw en ontwikkeling van de waardeketens. Dit vraagt om een clusterbenadering.

Aanlanding, productie/conversie en gebruik in industrie

Rotterdam produceert en consumeert momenteel zo'n 400 kton waterstof per jaar en staat via een privaat pijpleidingnetwerk in verbinding met België en Frankrijk. Waterstof is voor de huidige industrie een cruciaal molecuul en dit zal in de toekomst alleen maar verder toenemen. Op de schaal van Rotterdam is eigen productie ten behoeve van leveringszekerheid en optionaliteit een must om de chemische industrie en productie van brandstoffen in Rotterdam te behouden en te transformeren naar een vernieuwd, duurzaam industriecluster. In de "Wuppertal industrie studie"² en "Een haven vol duurzame energie"³ is onderzocht hoeveel lokale duurzame waterstofproductie in Rotterdam zou moeten worden geïntegreerd in het industriecomplex. Deze behoefte is vervolgens vertaald naar de benodigde hoogspanningsinfrastructuur. Hieruit zijn de volgende belangrijke conclusies gekomen:

- Voor eigen productie in Rotterdam zou tussen de 2,5 – 6,4 GW elektrolyse capaciteit nodig zijn;
- Grootschalige elektrolyse fabrieken kunnen alleen direct gekoppeld worden aan aanlanding wind van zee, dan wel via hetzelfde hoogspanningsstation (Maasvlakte). Het huidige elektriciteitsnet op het land kan waterstofproductie op deze schaal niet aan en voor de benodigde netverzwaring van deze omvang is geen ruimte. Om de benodigde energie via elektriciteit te transporteren is een 48 meter breed kabelbed nodig in de leidingenstraat, terwijl voor dezelfde hoeveelheid energie via een waterstofpijpleiding minder dan 6 meter breedte nodig is. Wat overigens op zichzelf al een uitdaging is.

Uitgaande van het minimale scenario voor lokale waterstofproductie heeft het Havenbedrijf Rotterdam het initiatief genomen om nog voor 2030 een 2 GW conversiepark te ontwikkelen, om daarmee groene elektriciteit om te zetten naar waterstof. Dit volume past binnen de 3-4 GW extra capaciteit voor wind op zee gekoppeld aan waterstofproductie wat in het Nederlandse Klimaatakkoord is opgenomen. Omdat ruimte op de Maasvlakte schaars is en de doorlooptijd van een extra windpark met aanlandingsstation al snel 7-10 jaar is, moet het proces om de extra 2 GW capaciteit aan te laten landen op korte termijn worden gestart.

² <https://www.portofrotterdam.com/nl/files/wuppertal-report-industry>

³ <https://www.portofrotterdam.com/sites/default/files/verzwaring-elektriciteitsnet-haven-rotterdam.pdf?token=aMeD40ij>

Het Havenbedrijf Rotterdam, TenneT en Stedin hebben in hun onderzoek uitgezocht hoe wind op zee en de grootschalige elektrolyse fabrieken gekoppeld kunnen worden. De infrastructuur is doorgerekend en verschillende scenario's hebben de beste en no-regret opties getoond. De eerste windparken landen al aan op de Maasvlakte, het nieuwe hoogspanningsstation op de Maasvlakte wordt in de studie fase meegenomen in de IJmuiden Ver aanlanding en het conversiepark heeft twee launching customers (500 MW voor 2025). Wat nog mist is de zekerheid van een 2 GW extra windaanlanding voor 2030 en de officiële aanwijzing voor TenneT tbv de bouw van het nieuwe hoogspanningsstation. Technisch is het in te passen, de klanten voor afname zijn er, alsook de wil van partijen om het park via een combi-tender te vullen met voldoende groene waterstof. Omdat de productie alleen centraal via een combi-tender wind op zee gekoppeld aan elektrolyse kan plaatsvinden is het van nationaal belang om het conversiepark en de backbone via een open access concept te ontwikkelen en te ondersteunen.

Wind op Zee

Projectnaam	Omschrijving	Operationeel
Hollandse Kust Zuid	1,4 GW als onderdeel van de verduurzaming elektriciteitssector	2022
IJmuiden Ver	2 GW als onderdeel van de verduurzaming elektriciteitssector	2029
Gevraagde extra 2 GW windaanlanding	In het Klimaatakkoord is extra wind op zee opgenomen voor de productie van groene waterstof. TenneT heeft aangegeven 3-4 GW extra te kunnen ontwikkelen voor 2030 met aansluiting in de industriële kustregio's, waarvan bekend is dat 2 GW in Rotterdam kan worden omgezet in waterstof en lokaal kan worden gebruikt. Om dit park voor 2030 technisch mogelijk te maken, is de aanwijzing van deze extra windparklocaties spoedig nodig. Dit windpark zal via een combi-tender met het conversiepark moeten worden gekoppeld. Let op: TenneT kan de 3-4 GW elektriciteit alleen afvloeien als de waterstofproductie op exact hetzelfde station is aangesloten als het windpark.	Voor 2030

Conversiepark en open waterstof backbone in de haven

Om de productie van groene waterstof aan te jagen ontwikkelt het Havenbedrijf een conversiepark, direct aan de kust. In het conversiepark kunnen verschillende waterstofproducenten, met gebruikmaking van gemeenschappelijke voorzieningen, windenergie die hier aanlandt omzetten in waterstof. Om de hier geproduceerde waterstof naar bedrijven in het havengebied te kunnen transporteren ontwikkelt het Havenbedrijf een open access pijpleiding (H2-Backbone) dwars door het gebied. Ook op andere locaties geproduceerde groene waterstof, blauwe waterstof en geïmporteerde waterstof kunnen via deze pijpleiding getransporteerd worden. Deze infrastructuur (conversiepark en backbone) stimuleert de ontwikkeling van een waterstofmarkt. De kosten voor individuele projecten gaan naar beneden, business cases worden gunstiger en er wordt maatschappelijke waarde gecreëerd. Dit systeem biedt ook kansen voor aansluiting aan het

(inter)nationale waterstofnetwerk. Dit stimuleert ook verdere gebruikstoepassingen, bijvoorbeeld in de gebouwde omgeving, glastuinbouw en mobiliteit (vooral wegvervoer en scheepvaart).

Projectnaam	Omschrijving	FID (Jaar)	Operationeel (Jaar)
2 GW Conversiepark	Open locatie voor in totaal 2 GW elektrolyser capaciteit. Op het park worden Balance of Plant (voorzieningen) gedeeld en infrastructuur geschikt gemaakt voor 2 GW elektrolyzers. Connectie wind op zee, waterstof backbone en uitkoppeling restproducten (warmte, zuurstof). Doel is om (maatschappelijke) kosten zo veel mogelijk te reduceren en groene waterstof op grote schaal beschikbaar/betaalbaar te maken. Voor 2025 staat er +500 MW gepland, waaronder: <ul style="list-style-type: none"> • 200-250 MW in 2023, Shell • 250 MW in 2025, H2-Fifty (BP/Nouryon) 	2021	2023
H2 Backbone	Realisatie van een netwerk voor waterstof door de haven met een open toegang voor aanbieders en afnemers van waterstof. De infrastructuur gaat uit van hoge kwaliteit waterstof, waarop zowel blauwe (H-Vision) als groene waterstof getransporteerd kan worden. Blauwe waterstof kan hierbij gebruikt worden als een wegbereider voor groene waterstof.	2021	2023

Urgente vraagstukken

De projecten ontwikkelen zich in een zeer snel tempo en dreigen vast te lopen op vier onderwerpen. HbR bespreekt deze graag met EZK:

- Rol van TenneT bij het conversiepark. HbR heeft een voorkeur om een consortium te vormen met minimaal HbR en TenneT om het conversiepark te ontwikkelen. Kan TenneT deze rol nemen in Rotterdam en kunnen HbR en TenneT op korte termijn afspraken gaan maken over het opzetten van het consortium?
- Zekerheid van 2 GW extra aanlanding in Rotterdam, inclusief (tender) koppeling met het conversiepark op de Maasvlakte. Kunnen we op korte termijn een kavel voor 2 GW aanwijzen met koppeling aan het conversiepark op de Maasvlakte en dit aankondigen aan marktpartijen? We vragen EZK daarbij tevens onderdeel te zijn bij de verdere uitwerking.
- Het nieuw te bouwen 380kV hoogspanningsstation op de Maasvlakte moet integraal onderdeel zijn van het ontwerp en uitvoering van het lopende IJmuiden Ver project. Hiervoor zal TenneT een officiële aanwijzing van EZK moeten ontvangen. Daarnaast moet de ruimte op het bestaande station Maasvlakte ontwikkeld worden voor de aansluiting van de eerste elektrolyzers welke al in 2023 moeten zijn aangesloten. Indien deze ontwikkeling niet wordt meegenomen zit het netwerk volledig vol op de Maasvlakte waardoor duurzame ontwikkelingen worden geremd.
- Naast de bouw van een nieuw 380kV station en naast de uitbreiding van het bestaande station Maasvlakte, is het van essentieel belang dat het kabeltracé van IJmuiden Ver de waterstofontwikkelingen niet zullen belemmeren. Daarom zal er voor de aansluiting van IJmuiden Ver moeten worden gekozen voor een tracé ten zuiden van de slufteer.

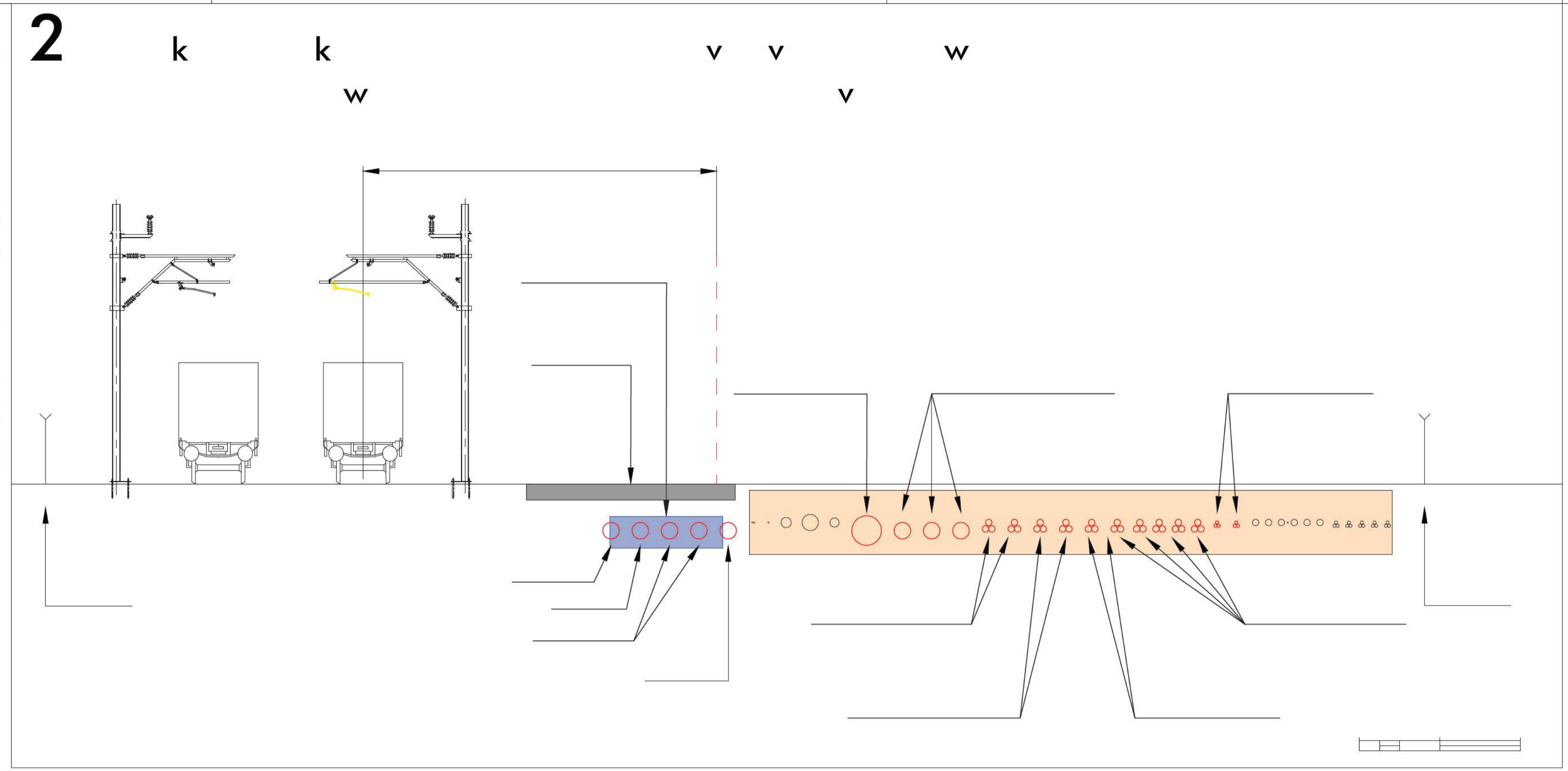
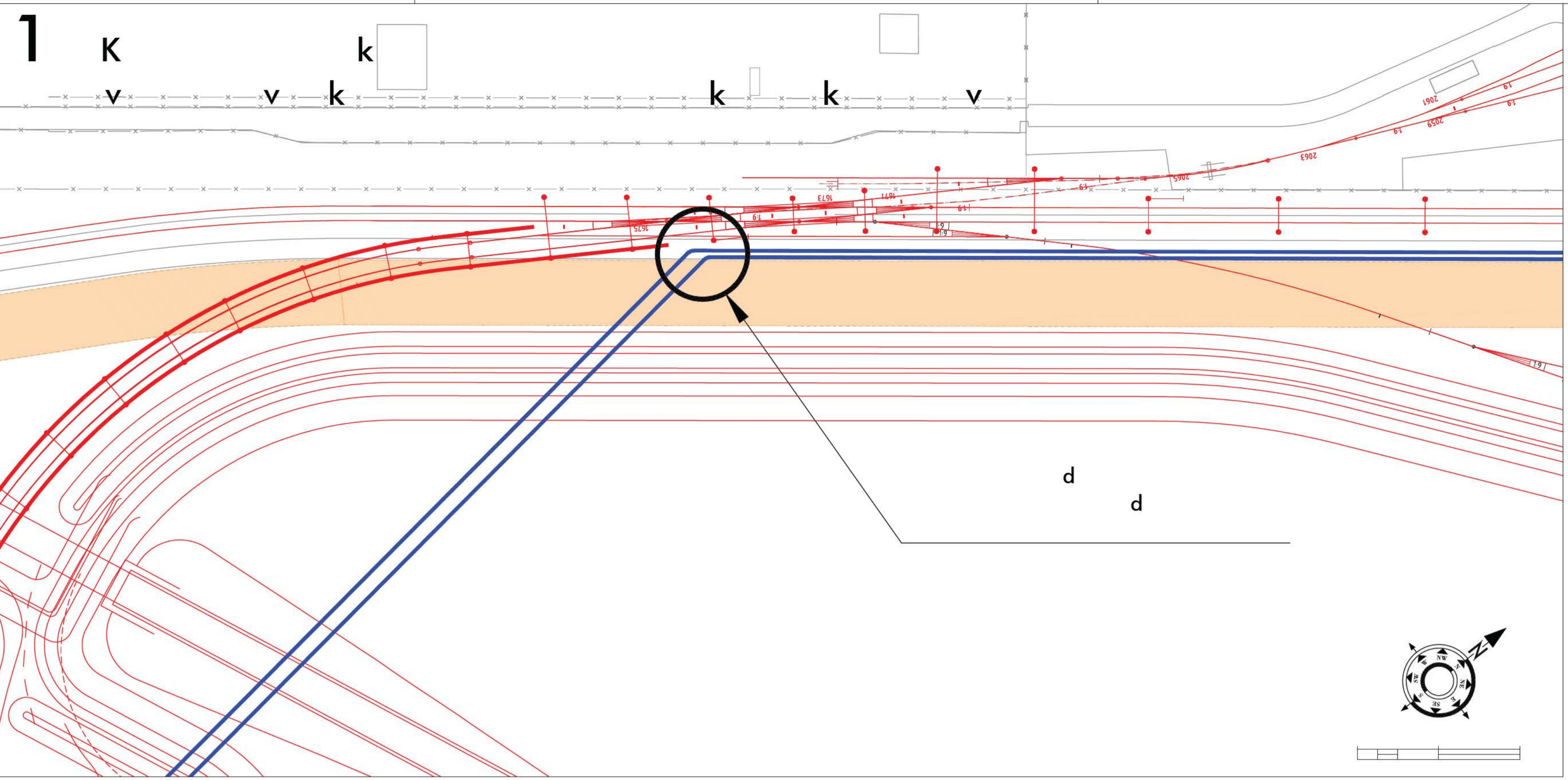
Praatplaat / visuals

Mogelijk zoeklocatie voor de 2 GW extra windaanlanding naar Rotterdam:

De ontwikkelingen ingetekend op de Maasvlakte:

ge da o e h ne p n

— d

— d

— V d V

— d d

— V d

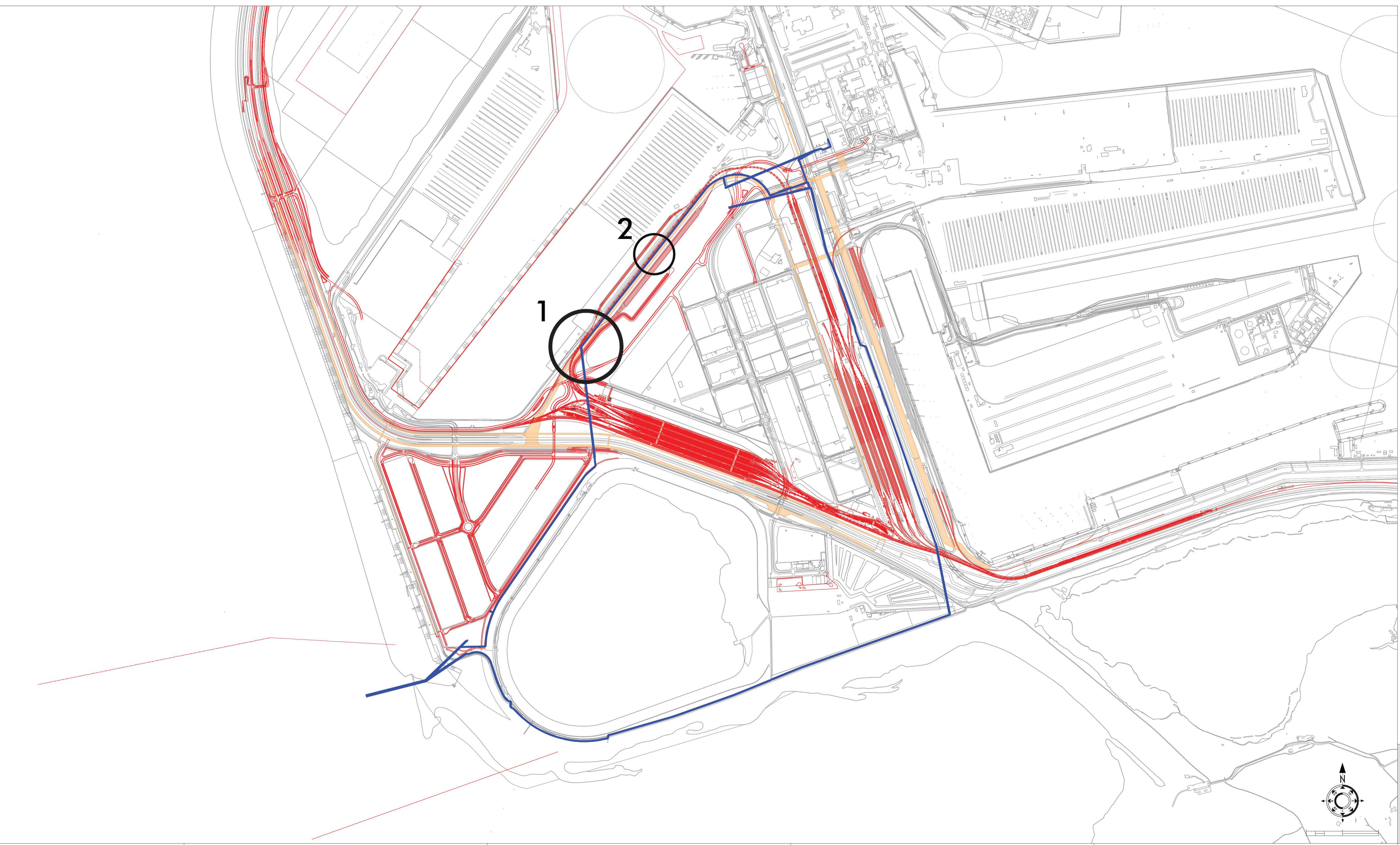
ge da k e pun 2

— d d

○ d d

○ d

— d d V

Port of Rotterdam

Havenbedrijf Rotterdam NV
Postbus 6622
3002 AP Rotterdam
010 - 252 10 10
www.portofrotterdam.com

onderwerp	tekeningnummer	uitgave
project	projectnummer	
gebied	datum aanmaak	
opdrachtgever	datum wijziging	
ontwerper / tekenaar	status	
	schaal	formaat

38 van 68

Aan:
 Platform Participatie
 Inzake Ministerie van EZK / TenneT
 Projecten Net op zee IJmuiden Ver Alpha en Net op zee IJmuiden Ver Beta

Geachte heer/mevrouw,

In aanvulling op de al ingediende reactie van het Havenbedrijf Rotterdam (hierna te noemen: HbR) op de Integrale effect analyse (IEA) en de milieu effect rapportage fase 1 (MER) met betrekking tot het project 'Net op zee IJmuiden Ver Beta', hierbij een reactie specifiek op het aspect van de mogelijke passage van kabels door het Slijkgat. Deze reactie geldt tevens voor de parallel lopende analyse en rapportage met betrekking tot het project 'Net op zee IJmuiden Ver Alpha' (hierna te noemen: Alpha). Voorliggende reactie geldt als aanvullende reactie met betrekking tot het project 'Net op zee IJmuiden Ver Beta' (hierna te noemen: Beta).

Als gevolg van omgevingsafspraken rond de aanleg van Maasvlakte 2 is HbR verantwoordelijk voor het op diepte houden van het Slijkgat, de vaargeul naar de haven van Stellendam.

Betreffende Alpha

De stukken, met name het MER (deel A en B en de samenvattingen (MER en effectbepaling) leveren geen nieuwe inzichten op ten opzichte van eerder met HbR gedeelde informatie, in die zin dat er wat HbR betreft geen verrassingen in staan. In de stukken gaat het vooral over nautische hinder tijdens de aanlegfase (tijdelijk effect, bij GT-1A minder dan bij GT-1B) en over de baggervolumes. Bij GT-1A (het tracé langs de vaargeul) is het baggervolume het hoogst (en daarmee zijn de kosten ook veel hoger) en zijn er zorgen over de beschikbare capaciteit van de baggerstort en bij GT-1B (het tracé door de vaargeul) zijn de baggervolumes ook hoog, maar lager dan die bij GT-1A.

Er wordt verder in de stukken/documenten nergens gesproken over het onderhoudsbaggerwerk in de vaargeul Slijkgat zelf en de invloed van de aanleg en onderhoud van de kabel daarop, zowel niet bij GT-1A als bij GT-1B. Dit is wat HbR betreft een tekortkoming.

Betreffende Beta

In de integrale effectenanalyse is in paragraaf 5.4.5 (Zeebodemmobiliteit, morfodynamica) het volgende opgenomen: "Wat duidelijk wordt bij het bekijken van de dynamiek in het Slijkgat is dat de noordoost zijde van het Slijkgat langzaam verondiept en dat de 10 meter waterlijn naar het oosten verschuift. Na de sluiting van de Haringvlietdam is het Slijkgat versneld verzand. Het Slijkgat is in zijn geheel dynamisch te noemen. Op de locatie van MVL-2 lijkt er echter vrijwel geen dynamiek te zijn. De invloed van de dynamiek van het Slijkgat op MVL-2 is minimaal." (MVL-2 betreft het tracé-alternatief Maasvlakte 2 met zuidelijke aanlanding.)

Het is opmerkelijk dat hier de relatie Slijkgat- MVL-2 wordt benoemd, want het tracé van MVL-2 ligt op behoorlijke afstand van het Slijkgat. Het tracé SMH (1 en 2) gaat wel door en langs het Slijkgat. Daarover wordt in de integrale effectenanalyse slechts het volgende gezegd: "SMH-1B gaat via de vaargeul bij het Slijkgat richting de Haringvlietdam. SMH-1A gaat tussen de vaargeul en het gesloten gebied van de Hinderplaat door naar de Haringvlietdam." In de integrale effectenanalyse ontbreekt echter een effectbeschrijving van de aanleg en van het onderhoud van de kabel (tracé SMH 1 en 2) op het onderhoudsbaggerwerk in de vaargeul Slijkgat.

Over het baggervolume wordt in het MER (deel B) het volgende gezegd: "Tracévariant SMH-1A gaat ten noorden van de vaargeul langs over de Hinderplaat, waar lichte sedimentatie plaatsvindt en er meer gebaggerd wordt (Figuur 2-21). Tracévariant SMH-1B gaat meer door de vaargeul, waar de bodem daalt door het uitbaggeren van de vaargeul (Figuur 2-22). Baggervolumes in tracévariant SMH-1B zijn daarom kleiner." Dit lijkt HbR logisch en correct.

Over habitataantasting wordt in het MER (deel B) het volgende gezegd: "Variant SMH-1A heeft in de Voordelta bij het Slijkgat meer negatieve effecten dan SMH-1B. Dit komt doordat SMH-1A meer verstoring en habitataantasting veroorzaakt op de Hinderplaat." Ook dit lijkt HbR logisch en correct.

Over zand- en schelpenwinning zegt het MER het volgende: "Voor de Haringvlietsluis ligt in het Slijkgat verder nog een zandwingebied voor vaargeulonderhoud in tracévariant SMH-1B." Onduidelijk is hierbij welk zandwingebied wordt bedoeld. Graag ziet HbR verduidelijking op dit punt.

Over scheepvaart is in het MER het volgende opgenomen: "Daarnaast ligt SMH-1B in de vaargeul bij het Slijkgat richting de haven van Stellendam. De variant ligt circa 13 km in of parallel aan de vaargeul waarvan circa 7 km in een gedeelte dat wordt gebaggerd om toegang mogelijk te maken voor scheepvaart. In het Haringvliet kan er ook hinder ontstaan tijdens de aanleg. Naar verwachting kan de scheepvaart goed uitwijken in het Haringvliet. Dit is anders bij het Slijkgat waar de diepte van de vaargeul van 5,5 meter noodzakelijk is voor bijvoorbeeld de visserij. Met een aanlegssnelheid van 0,2 km/u is het mogelijk om de aanleg in de vaargeul tussen maandag (vertrek dag van visserij) en vrijdag (aankomst dag van visserij) te plannen zodat er zo min mogelijk hinder ontstaat." Mijn opmerking hierbij: dit is wel een algemene formulering, die uitwerking behoeft om echt goed te kunnen bepalen of er hinder voor de scheepvaart in het Slijkgat gaat ontstaan of niet (of slechts beperkt).

Ten aanzien van de gronddekking van de kabel is in het MER aangegeven: "Nearshore SMH-1 (Slijkgat): kabel op 3 meter onder NMRL". Wat HbR betreft is deze dekking onvoldoende. De passage in de tekst is daarnaast opmerkelijk omdat door Tennet eerder aangegeven is om 10 meter – NAP aan te houden voor de bovenkant van de constructie rond de kabel, hetgeen equivalent is met circa 4 meter onder NMRL.

In de samenvatting van het MER (Beta) wordt niet (expliciet) ingegaan op de effecten van de aanleg en van het onderhoud van de kabel, zowel niet voor SMH-1A en SMH-1B. Dat is wat HbR betreft een gemis. Graag ziet HbR hierop aanvulling.

Samenvattend - gecombineerd Alpha en Beta

In alle stukken (MER deel B, integrale effectenanalyse en samenvatting MER) ontbreekt een effectbeschrijving van de aanleg en van het onderhoud van de kabel (tracé SMH 1 en 2) op het onderhoudsbaggerwerk in de vaargeul Slijkgat. Naar het oordeel van HbR dient dit nog toegevoegd te worden. Daarnaast is HbR van oordeel dat de bovenkant van de constructie rond de kabel op minimaal 10 meter – NAP dient te liggen, in zowel de tracévarianten voor Alpha (GT1 en GT2) als voor Beta (SMH 1A en SMH 1B).

Wij lichten het bovenstaande graag mondeling aan u toe. Een uitnodiging hiervoor zien wij met belangstelling tegemoet.

Met vriendelijke groet,
Havenbedrijf Rotterdam N.V.

Verzonden: Vrijdag 10 juli 2020 13:56
 Onderwerp: Reactieformulier
 Integrale effectenanalyse (IEA) Net op zee IJmuiden Ver Beta

Aanspreekvorm:
 Aanspreektitel:
 Achternaam:
 Voorvoegsel(s):
 Voorletters:
 Straat: Het Spijk
 Huisnummer: 20
 Postcode: 8321 WT
 Woonplaats: URK
 Telefoonnummer: 0527-698151
 E-mailadres:
 Als: Organisatie
 Organisatie: Nederlandse Vissersbond

Welke effecten uit de IEA vindt u het meest belangrijk voor de keuze van een voorkeursalternatief en waarom?

De effecten van windparken en bijhorende constructies op zee op het bestaande ecosysteem en de daarin voorkomende, gezonde, visbestanden. Initiële onderzoeken die reeds zijn uitgevoerd (hiervoor verwijs ik u naar de brief die als bijlage is bijgevoegd) tonen aan dat er een aanmerkelijke kans is dat de plaatsing van windparken in zee op termijn effect zal, dan wel kan, hebben op de samenstelling van diverse soorten binnen het ecosysteem. De Nederlandse Vissersbond is dan ook van mening dat in het kader van het 'voorzorgsbeginsel' nader onafhankelijk wetenschappelijk onderzoek dient plaats te vinden, nu te veel onduidelijk is aangaande de impact op het ecosysteem. En indien nodig dienen door de exploitanten van windparken maatregelen te worden genomen om significant negatieve effecten op het ecosysteem te mitigeren.

Welke aanvullende informatie, die van belang is voor de keuze van een voorkeursalternatief, kunt u ons nog geven?

Aanverwant is er gericht onderzoek benodigd naar de opties voor doorvaart en medegebruik. Hierin het noodzakelijk om (meer) rekening te houden met de belangen van de demersale sleepnetvisserij aangezien deze groep vissers de meeste hinder en bijbehorende (financiële) schade ondervindt van de windparken op zee. Voor verdere uitwerking verwijs ik u naar de brief die als bijlage is toegevoegd. De Nederlandse Vissersbond is van mening dat de nog te ontwikkelen en te realiseren windparken op zee geplaatst moeten worden in gebieden die weinig worden bevist. Het plaatsen van de kabels zal rijke visgronden doorkruisen. Doordat de plaatsing van kabels onmisbaar is voor de realisatie van het windpark zal de Nederlandse Vissersbond graag willen zien dat er gekozen wordt voor de tracé met de minste impact op visserij, namelijk het tracé met de korstte route door de zeebodem. Aansluitend streeft de Nederlandse Vissersbond ernaar dat de kabels op voldoende diepte worden gegraven. De visserijsector heeft in het verleden vaker zorgen geuit over kabels van windmolenparken die bloot komen te liggen op de bodem van de Noordzee, omdat netten eventuele schade zouden kunnen aanrichtingen aan deze kabels en ook zelf schade kunnen ondervinden door deze kabels.

Heeft u overige suggesties of opmerkingen?

In de bijgevoegde brief zijn de belangen van de beroepsvisserij nogmaals naar voren

gebracht.

Reactie

Bureau Energieprojecten

Inspraakpunt: 'Net op Zee IJmuiden Ver Beta'

Postbus 248

2250 AE Voorschoten

No.: -
Onderwerp: Reactie beroepsvisserij inzake 'IEA – Net op zee IJmuiden Ver Beta'
Uw schrijven: -
Urk, 10 juli 2020

Geachte heer/mevrouw,

Door middel van deze brief dient belangenorganisatie voor de Nederlandse beroepsvisserij, de Nederlandse Vissersbond, namens haar leden, zijnde diverse betrokken visserijbedrijven, een reactie in inzake het 'Integrale Effecten Analyse Net op Zee IJmuiden Ver Beta' gepubliceerd op de website <https://www.rvo.nl/onderwerpen/bureau-energieprojecten/nu-ter-inzage-vanaf-12-juni-t/m-10-juli-2020>.

Schaden belang

De beroepsvisserij is een erkend belang op de Noordzee. Het plaatsen van kabels en platforms voor nieuwe windmolenparken op zee betekent voor de beroepsvisserij een beperking voor het uitvoeren van een commerciële (beroeps-)visserij. In de reeds bestaande en al gegunde windmolenparken heeft de overheid er voor gekozen, ondanks de vele gesprekken, dat medegebruik en doorvaart slechts zeer beperkt, en naar mening van de beroepsvisserij veel te beperkt, kan worden toegestaan. De sleepnetvisserij lijdt nagenoeg het volledige verlies en krijgt daar niets voor terug.

Het plangebied en directe omgeving vormen een behoorlijk intensief gebruikt deel van de Nederlandse kustzone en de toenemende claims op gebieden zijn een bedreiging voor beroepsvisserij. Bij een geografische analyse van de visserijactiviteit kwam naar voren dat de plaatsing van de windmolenparken voor de beroepsvisserij een groot verlies van belangrijke visgronden betekenen.

De beroepsvisserij pleit voor het ontzien van belangrijke visbestekken, de zogenaamde 'visserij hotspots', bij het bestemmen van gebieden voor windenergie, het maken van afspraken aangaande de onderlinge afstand tussen individuele windturbines en bijvoorbeeld over het diep(er) in de zeebodem plaatsen en houden van de kabels van en naar de windparken. Op deze wijze kan er een situatie worden gecreëerd waarbij er voor de beroepsvisserij visserijmogelijkheden deels blijven behouden om te kunnen vissen in en nabij de windparken. Ondanks de diverse stakeholderbijeenkomsten waar de visserijvertegenwoordigers deze zaken naar voren hebben gebracht, zijn er besluiten genomen tot voorbereidende werkzaamheden en uiteindelijk tot plaatsing van windparken, waarbij ons inziens onvoldoende gehoor is gegeven aan onze inbreng.

De visserman ziet steeds grotere delen van de Noordzee, waar hij tot dan toe reeds generaties lang heeft gevist, "verdwijnen" door claims van andere partijen voor onder andere de realisatie van windparken, voor de visserij gesloten natuurgebieden, vaarwegen en ankergebieden. De besluiten inzake de genoemde windparken betekenen voor de vissers dat ze wederom visrijke gebieden

verliezen en ook nog moeten omvaren om de resterende visgronden te kunnen bereiken. De overige scheepvaart zal onbedoeld ook tot meer hinder gaan leiden omdat de scheepvaart een steeds kleiner wordend deel van de drukbezette Noordzee tot haar beschikking heeft. De ontstane “drukte” op zee zal zeker toenemen als in de nabije toekomst nu er meer windmolenparken worden gerealiseerd waar ook de doorvaart beperkt wordt tot een kleine selecte groep scheepsverkeer of gesloten gebieden worden. Ter illustratie hebben wij een kaart van de Noordzee met voorgenomen en bestaande activiteiten bijgevoegd (zie bijlage 2). Het baart ons ernstige zorgen dat de nog beschikbare ruimte op de Noordzee steeds intensiever gebruikt zal gaan worden, waarbij wij onze ernstige zorgen uiten over het verlies aan visgronden. De Noordzee lijkt in rap tempo te veranderen in een industrieterrein. Op termijn wordt het voor onze beroepsvissers moeilijk, zo niet onmogelijk, om nog een inkomen te kunnen realiseren. De Nederlandse Vissersbond vindt dat de ontwikkeling van windenergie op zee de sector minder zou kunnen schaden dan dat nu het geval is, mits er bij het toewijzen van plangebieden en de daadwerkelijke bouw van windparken op zee ook daadwerkelijk rekening gehouden wordt met de belangen van de visserijsector. Het mijden van visgronden bij de aanleg van windparken is een belangrijke voorwaarde voor de duurzame ontwikkeling van de windenergiesector én het behoud van een duurzame, economisch gezonde, visserijsector.

De Nederlandse Vissersbond is van mening dat er momenteel een dusdanige drang is ontstaan binnen overheidsinstanties om de Noordzee “vol te bouwen”, om zo aan diverse (internationale) afspraken te kunnen voldoen, waaronder het Europese Energieakkoord in relatie tot (i.r.t.) de bestaande en te realiseren windparken op zee, en de Natura2000-instandhoudingsdoelstellingen i.r.t. het behoud en de ontwikkeling van de natuur op en in zee. Echter, de belangen van de beroepsvissers worden naar onze mening te weinig erkend in de belangenafweging en realisatie van plannen in de Noordzee. De visserijsector is in alle plannen, en zeker de plannen voor de aanleg van windparken op zee, het spreekwoordelijke ‘ondergeschoven kindje’.

Ecologie

De Nederlandse Vissersbond vindt dat de impact van (voorbereidende werkzaamheden voor) grootschalige windenergie op zee onvoldoende wetenschappelijk is onderzocht. Het is onzeker wat de invloed op het zeeleven en de visstand is.

Rasenberg et al. (2015) beschreef dat de algemene verwachting is dat, vanwege de harde substraten, dat wil zeggen steenstort rond de kolommen (= windturbines en platforms) en de kolommen zelf, alsmede het ontbreken van sleepnetvisserij de visstand zal toenemen. Echter, deze verwachting is niet gestoeld op daadwerkelijk uitgevoerd onderzoek. Daarnaast beschreef Rasenberg et al. (2015) ook het volgende: *“geïnterviewde Britse vissers, die daadwerkelijk in de windparken hebben gevist stellen dat de kabeljauwstand zelfs is verminderd, wat zij wijten aan elektromagnetische straling van de kabels en/of lawaai van de windturbines. De zeebaars- platvis- en schaaldieren stand zou niet noemenswaardig veranderd zijn. Ook stellen zij dat de visgronden in de parken erg te lijden hebben onder een explosieve toename van zeesterren, die af zouden komen op de mossels die zich aan de kolommen hechten”*.

De bevindingen van de door Rasenberg et al. (2015) geïnterviewde Engelse vissers baart de Nederlandse Vissersbond en haar leden ernstige zorgen. Daarnaast melde Gyimesi et al. (2018) dat bij de vismonitoring van PAWP en OWEZ echter weinig effecten aantoonde van het verbod van visserij (inclusief bodem beroerende visserij) op bodemvissen in het windpark (in het bijzonder bodemvissen). Het lijkt erop dat er vooralsnog geen positief effect is van een verbod van bodem beroerende visserij in het plangebied op de vispopulatie.

Het is aangetoond dat de beoogde blijvende constructies, zijnde platforms en de windturbines, ongunstige effecten zullen hebben op het ecosysteem en, als gevolg daarvan, de visserij. Ongunstige effecten zoals voor benthische organismen zijn middels onderzoek reeds aangetoond: benthische organismen komen in kleinere hoeveelheden voor in niet bevisbare delen van zee (een bestaand

gasplatform is onderzocht met als doel ook een uitspraak te kunnen doen over de toekomstig te bouwen windmolenparken) dan gebieden waar gevist wordt (Glorius et al., 2016) en de benthische soortensamenstelling in en rondom de Nederlandse windmolenparken komen nauwelijks overeen met de soortensamenstelling in en rondom Nederlandse natuurlijke riffen (Coolen et al., 2017). In het onderzoek van Coolen et al. (2017) werd een toename gevonden in het aantal soorten in en rondom windmolenparken, maar in dit onderzoek werd voornamelijk 'nieuwe' soorten aangetroffen, soorten die voorheen niet werden aangetroffen in het gebied. Er is dus sprake van verandering in de soortensamenstelling.

Naar verwachting zal een verandering in de benthische soortensamenstelling ook doorwerken in de voedselketen en kan in potentie zodoende dus ook effect hebben op de aanwezigheid van de nu aangetroffen vis/schaaldiersoorten in de windmolenparken en de directe omgeving. Hier kan uit worden gelezen dat een ingreep in het ecosysteem (verdwijnen of aanpassen van visserij en plaatsen van windturbines) grote gevolgen kan hebben voor het ecosysteem. De effecten zijn in tegenstelling tot wat doorgaans wordt verondersteld niet positief voor de 'originele' aanwezige (doel)soorten. Zo melde Gyimesi et al. (2018) bijvoorbeeld dat bij een onderzoek met gezenderde tongen (de tong/*Solea solea* is voor de Nederlandse demersale visserij een van de meest belangrijke soort) er geen kraamkamerfunctie van het OWEZ park kon worden aangetoond (Winter et al. 2010, van Hal et al. 2012).

De Nederlandse Vissersbond uit haar zorg over de visbestanden van de doelsoorten waarop de Nederlandse vissersvloot momenteel commercieel vist in de Noordzee. Momenteel is er te weinig bekend over de effecten van windparken of bijbehorende constructies op zee op het bestaande ecosysteem en de daarin voorkomende, gezonde, visbestanden. Initiële onderzoeken die reeds zijn uitgevoerd tonen aan dat er een aanmerkelijke kans is dat de plaatsing van windparken in zee op termijn effect zal, dan wel kan, hebben op de samenstelling van diverse soorten binnen het ecosysteem. De Nederlandse Vissersbond is dan ook van mening dat in het kader van het 'voorzorgsbeginsel' nader onafhankelijk wetenschappelijk onderzoek dient plaats te vinden, nu te veel onduidelijk is aangaande de impact op het ecosysteem. En indien nodig dienen door de exploitanten van windparken maatregelen te worden genomen om significant negatieve effecten op het ecosysteem te mitigeren.

In opdracht van Rijkswaterstaat heeft Deltares onderzoek gedaan naar de mogelijke systematische effecten van grootschalige windparken. Het onderzoek toont aan dat de schaalvergroting in offshore wind voor 2030 en zelfs nog meer voor 2050 in de Zuidelijke Noordzee op zeer fundamentele manieren invloed zal hebben op het functioneren ervan. Offshore wind op grootschalig niveau heeft direct effect op wind en golven (Boon et al., 2018). Gezien het feit dat vissers volledig afhankelijk zijn van getij, stroming en watertemperaturen, uit de Nederlandse Vissersbond haar bezorgdheid over deze fundamentele veranderingen in het ecosysteem wanneer windparken op grootschalig niveau actief worden. Ter illustratie kunt u in bijlage 3 een versimpelde illustratie vinden van de effect-keten benadering zoals opgesteld door Boon et al. (2018) van offshore windmoleneffecten vanuit verschillende factoren waaruit het ecosysteem van de Noordzee bestaat.

Een langere tijd worden er al zorgen gebaat over de geluidsproductie tijdens werkzaamheden ten behoeve van het realiseren van windmolenparken. Als voorbeeld refereren we naar een artikel in Vroege Vogels met een interview van dhr. W. Verboom en de schokkende titel: "Windmolenparken in zee catastrofaal voor vissen en zeezoogdieren" (Vroege Vogels, 2005). De verontrustende beweringen welke dhr. Verboom aanhaalt in dit interview zorgt er voordat de Nederlandse Vissersbond zich nader heeft verdiept in dit onderwerp. De Nederlandse Vissersbond wil er op wijzen dat door de promotie (deel)onderzoeken van zowel gedragsbioloog dhr. Errol Neo en geluidsdeskundige dhr. Özkan Sertlek nieuwe inzichten zijn verkregen in de gevolgen van geluid op een ecosysteem. Dit is zeker van belang gezien het feit dat er maar een beperkte hoeveelheid aan onderzoeksgegevens naar het effect van geluid op onderwaterleven beschikbaar is. De beroepsvisserij pleit voor nader onderzoek naar het

mogelijk onbedoeld verstoren of verjagen van vissen door middel van geluid in het geplande tracé wel overwogen wordt meegenomen in de besluitvorming. Wat zijn de effecten van geluid bij plaatsing van de windturbines op zee? Wat zijn de effecten van het geluid van de draaiende windturbines en de bijbehorende trillingen van de turbines richting de zeebodem? Het zijn relevante vragen waarop vooralsnog geen sluitende antwoorden gegeven zijn.

Neo et al. (2015) constateerde in een onderzoek dat zeebaarzen zich naar enige tijd herstelden naar hun normale zwemgedrag en dat ze gewend leken te raken aan de geluiden. Opmerkelijk was wel dat de vissen eerder wendden aan een harder geluid dat langdurig werd afgespeeld dan aan een zachter geluid met pauzes (Neo et al., 2015). Na elke pauze leken de vissen telkens weer te schrikken van het geluid (Neo et al., 2015). Dit onderzoek bevestigt dat we met menselijke perceptie snel een verkeerde interpretatie kunnen maken zonder degelijk onderzoek. Dit zou betekenen dat de onderwater geluidseffecten (zeker met de toenemende scheepsverkeer op kleiner deel van Noordzee) mogelijk sterker zijn dan nu vaak wordt verondersteld en het onderzoek van Sertlek et al. (2016) had dit mogelijk beter inzichtelijk kunnen maken. Want het onderzoek van Sertlek et al. (2016) leverde een belangrijke bijdrage aan het in modellen vatten van geluidverspreiding wat van belang is voor het voorspellen van effecten.

De beroepsvisserij heeft te maken met diverse natuurbeschermingsregels en daartoe behorende wetgeving. Het wordt steeds lastiger om de benodigde vergunningen op basis van de Wet natuurbescherming (Wnb-vergunningen) te verkrijgen. De beroepsvisserij heeft te maken met vele kritische (ecologische) eisen waaraan zij moeten voldoen en hier werken de vissers met zorg aan mee. Daarom wil de beroepsvisserij, een activiteit welke al eeuwenlang plaatsvindt op de Noordzee, voorkomen dat er negatieve effecten optreden op het ecosysteem van de Noordzee en aangrenzende wateren, voortkomend uit dit windenergieproject. Zeker als eventuele negatieve gevolgen in de toekomst worden gebruikt om de beroepsvisserij (wederom) verder in te perken vanwege cumulatieve effecten.

Evenals het plan 'Net op Zee IJmuiden Ver Beta' dient de beroepsvisserij ook (periodiek) vergunningen aan te vragen voor de beroepsmatige visserijactiviteiten die zij uitvoert. Hierbij dienen Passende Beoordelingen geschreven te worden, waarbij o.a. de effecten van de visserijactiviteiten dienen te worden gecumuleerd met de effecten van overige (reeds bestaande/gegunde) activiteiten binnen het Noordzeegebied. Gelet op het feit dat dit voorbereidende werkzaamheden zijn voor het uiteindelijke beoogde doel van deze activiteit (= realisatie windmolenparken) zullen de grootschalige en blijvende activiteit omvat, in combinatie met de eventuele negatieve effecten op het ecosysteem van deze activiteit, is de verwachting dat het verkrijgen van de benodigde vergunningen voor de beroepsvisserij zullen worden bemoeilijkt.

Meulensdijk (2018) vermeldt dat de provincie Groningen de windmolens stil zet om de vogelsterfte tegen te gaan. De windmolens zijn stilgelegd op basis van het verslag van Krijgsveld et al. (2016), welke concludeerden dat er gemiddeld 33 vogels per turbine per jaar slachtoffer werden (in de Eemshaven, geen landelijk gemiddelde). Vogels genieten, op basis van (inter)nationale wet- en regelgeving, een goede bescherming. De Nederlandse Vissersbond wil er graag op attenderen dat de gevolgen voor de vogels van groot belang zijn voor het verkrijgen van de gewenste vergunningen en dat er nu nog vele onzekerheden zijn over de gevolgen van (voorbereidende werkzaamheden voor) windmolens op zee. Een concreet voorbeeld van de gevolgen van de bescherming van vogels op visserij is dat er een project is opgezet om de interactie tussen Zwarte-zee-eenden en Spisulavisserij te volgen, namelijk: 'Ruimte voor vogels en vissers: handelingsperspectief voor een duurzame visserij op *Spisula subtruncata* in de Nederlandse kustwateren'. Dit project heeft het mogelijk gemaakt om een tijdelijke Wnb-vergunning te krijgen met een aantal strenge voorwaarden. Een belangrijk gebied voor zowel de Spisulavisserij als Zwarte-zee-eenden bevindt zich ten westen van IJmuiden, omdat de hoogste aantallen en biomassa van *Spisula* bij Nederland is waargenomen in 2017 en hier met een onregelmatig patroon ook hoge aantallen (duizenden) Zwarte-zee-eenden worden aangetroffen (Troost et al 2017 en Liliypaly et al

2018). De Nederlandse Vissersbond wil erop wijzen dat de voorbereidende werkzaamheden van de windmolens gepland staan in een belangrijke gebied van Spisula en Zwarte-zee-eenden. Hierdoor bestaat de kans dat er verstoring optreedt en Spisulabanken irreversibele schade toe worden gebracht. Dit zou grote gevolgen kunnen hebben voor de afgifte van Wnb-vergunning voor Spisulavisserij in andere jaren. Zo zal het bijvoorbeeld men dit gebied kunnen sluiten voor (Spisula)visserij zodat de populaties weer kunnen aansterken van de geleden schade van de voorbereidende werkzaamheden voor de windmolenpark.

Onderzoek

Samengevat betekent één en ander dat het aangewezen gebied “onbruikbaar/minder bruikbaar” is voor visserij groter is dan enkel de windmolenparken zelf. Daarnaast zijn concrete alternatieve mogelijkheden voor de visserij in Nederlandse windmolenparken beperkt en niet goed in de praktijk getest (Rasenberg et al., 2015). Het is van groot belang dat er meer en gedegen onderzoek wordt verricht naar de gevolgen op het ecosysteem d.m.v. het plaatsen van windmolenparken en aanverwant is er gericht onderzoek benodigd naar de opties voor doorvaart en medegebruik. Zo ligt het in de verwachting dat de visserij op krabben en kreeften in windparken op zee wellicht rendabel kan worden, maar ook dit is afhankelijk van diverse randvoorwaarden (Rasenberg et al., 2015). Tegelijkertijd wordt door de meeste vormen van medegebruik de doorvaartmogelijkheid belemmert (Bolman et al., 2019). Zo is het noodzakelijk om (meer) rekening te houden met de belangen van de demersale sleepnetvisserij aangezien deze groep vissers de meeste hinder en bijbehorende (financiële) schade ondervindt van de windparken op zee.

Ondanks alle consultaties de afgelopen jaren stelt de Nederlandse Vissersbond dat het belang van de beroepsvisserij en dat van het ecosysteem te weinig erkend en meegenomen is in de plannen. De visserijsector voelt zich dan ook niet serieus genomen en de betrokkenen hebben onvoldoende gevoel bij de verliezen die door deze beroepsgroep geleden worden. De visserij is gebaat bij een gezond ecosysteem en aantasting ervan dient te worden voorkomen.

De kansen van de visserij zijn afhankelijk van de kennis van welke organismen goed gedijen in deze nieuwe ecosysteem. Daarom dienen er opnames te worden gedaan wat betreft de impact en de gevolgen van de installaties op het mariene milieu inclusief de visbestanden. Daarnaast is het voor het aanvragen van diverse vergunningen, onder andere op basis van de Wet natuurbescherming, voor visserij-activiteiten zeer belangrijk om te weten wat de cumulatieve effecten zijn van diverse activiteiten op zee. Hiervoor zijn de gezamenlijke effecten van diverse activiteiten op zee voornamelijk belangrijk voor vogelbestanden. Daarom zou de Nederlandse Vissersbond graag zien dat deze cumulatieve effecten nader worden onderzocht.

Plaatsing kabels

De Nederlandse Vissersbond is van mening dat de nog te ontwikkelen en te realiseren windparken op zee geplaatst moeten worden in gebieden die weinig worden bevist. Het plaatsen van de kabels zal rijke visgronden doorkruisen. Doordat de plaatsing van kabels onmisbaar is voor de realisatie van het windpark zal de Nederlandse Vissersbond graag willen zien dat er gekozen wordt voor de tracé met de minste impact op visserij, namelijk het tracé met de korstte route door de zeebodem. Aansluitend streeft de Nederlandse Vissersbond ernaar dat de kabels op voldoende diepte worden gegraven. De visserijsector heeft in het verleden vaker zorgen geuit over kabels van windmolenparken die bloot komen te liggen op de bodem van de Noordzee, omdat netten eventuele schade zouden kunnen aanrichtingen aan deze kabels en ook de netten zelf kunnen schade ondervinden door deze kabels. Zo stelde TenneT in het verleden bij het ontwerpbesluit “Net op zee Hollandse Kust (noord) en Hollandse Kust (west Alpha)” het volgende hierover: “Dat kabels niet bloot komen te liggen is ook het belang van TenneT. Blootliggende kabels kunnen makkelijker beschadigen, door o.a. noodankers, visnetten en gezonken afval. TenneT kiest daarom voor een begraafdiepte die in principe geen onderhoud vergt gedurende de levensduur van de kabels. Ook geldt er vanuit de Waterwet een verplichte begraafdiepte

met daarbij een monitorings- en herstelverplichting". We hopen dat ook tijdens deze werkzaamheden TenneT ervoor kiest om de kabels op voldoende diepte in de zeebodem te willen gaan plaatsen, waarbij het de voorkeur geniet om dit op minimaal drie meter diepte te plaatsen. Aanvullend is het voor de beroepsvisserij van belang dat de werkzaamheden in een korte tijd gebeuren i.v.m. overlast, door middel van verstoring doelsoorten en fysieke verstoring van vismogelijkheden bijvoorbeeld door kabels of werktuigen. Wij pleitten daarom voor een korte periode, gezamenlijk geen meerdere kwartalen/jaren duurt, voor het legen en daadwerkelijk ingraven van de kabels.

Daarnaast blijft de Nederlandse Vissersbond bezorgd over de gevolgen van de toekomstig te realiseren windmolenparken en meer specifiek ten aanzien van de gevolgen van windmolenparken op de beroepsvisserij die in de directe omgeving plaatsvindt. Duidelijk is dat het ecosysteem in de voormalige visgronden en directe omgeving zal gaan veranderen met deze nieuwe "kunstwerken" en aanverwant de beperkingen van de visserijactiviteiten rondom de windparken.

Tot slot

In de recentelijke bezwaarperiode van ontwerpbesluiten voor "Net op zee Hollandse Kust (noord) en Hollandse Kust (west Alpha)" waarbij dezelfde werkzaamheden worden uitgevoerd als voor dit project, is naar onze mening te weinig aandacht geschonken aan de belangen van de beroepsvisserij. In de beschikbare diverse documenten werd slechts zeer beperkt gerefereerd aan de belangen van de beroepsvisserij en blijkt dat de beroepsvisserij van ondergeschikt belang werd geacht. De visserijsector heeft aangegeven zich zorgen te maken over een mogelijk negatief effect voor de visvangst. Gedurende dat ontwerpbesluit had TenneT aangegeven: "dat de periode van aanleg relatief kort is en dat het ruimtebeslag van de werkzaamheden klein is. Er kan gesproken worden van geen tot een zeer klein effect op de visvangst". Echter wordt hier vergeten dat deze werkzaamheden ten dienste staan van de plaatsing van de gehele windmolenparken en moeten deze werkzaamheden als onlosmakelijk één geheel worden beschouwd. Wij hopen dat gedurende dit participatiemoment de wensen van de beroepsvisserij wel worden gehoord.

Wij gaan ervan uit dat we u voldoende hebben geïnformeerd omtrent het belang van visserij door middel van deze zienswijze. Wij willen als belanghebbende worden gekend in de verdere besluitvorming en zouden zo nodig graag nadere mondelinge toelichting van deze zienswijze willen geven. Mocht u naar aanleiding van deze brief vragen hebben, dan kunt u contact opnemen met _____, via telefoonnummer 0527-698151 of per e-mail _____. Ik vertrouw erop dat u onze zienswijze serieus in overweging neemt. Bij voorbaat dank voor uw medewerking en in afwachting van uw antwoord.

Met vriendelijke groeten,

NEDERLANDSE VISSERSBOND

Referenties

Bolman, B., Boon, A., Maarse, M., Roetert, T., Schouten, J.J. en Vergouwen, S., 2019. Verkenning toekomstig medegebruik windparken. Deltares rapport 11203133-002-ZKS-0007

Coolen, J.W.P., van der Weide, B., Cuperus, J., van Moorsel, G., Blomberg, M., Faasse, M., Bos, O.G. en Lindeboom, H. J. Chapter 6: BENTHIC BIODIVERSITY ON OLD PLATFORMS, YOUNG WIND FARMS AND ROCKY REEFS, onderdeel van thesis verslag: Coolen, J.W.P. North Sea Reefs. Benthic biodiversity of artificial and rocky reefs in the southern North Sea 203. PhD thesis, Wageningen University & Research, Wageningen, NL, 2017. DOI 10.18174/404837.

Boon, A.R., Caires, S., Wijnant, I.L., Verzijlbergh, R., Zijl, F., Schouten, J.J., Muis, S., van Kessel, T., van Duren, L. en van Kooten, T., 2018. Assesment of system effects of large-scale implementation of offshore wind in the southern North Sea. Deltares rapport 1202792-002-ZKS-0006

Glorius, S., van Hal, R., Kaag, K., van der Weide, B., Chen, C., van Kooten, T., 2016. Benthic development around a gas platform in the North Sea - a small scale closure for fisheries; A trait based approach. Wageningen, Wageningen Marine Research (University & Research centre), Wageningen Marine Research report C121/16, pp: 422.

Gyimesi, A.E.L., Rebolledo, B., Kleyheeg-Hartman, J.C., de Jong, J.W., Teunis, M., Didderen, K., Boonman, M., Schutter M. en Fijn R.C., 2018. Achtergronddocument ten behoeve van MER en PB windenergiegebied Hollandse Kust (noord). Kavel V en VI: vogels, vleermuizen, vissen en benthos. Bureau Waardenburg Rapportnr. 18-068. Bureau Waardenburg, Culemborg.

Krijgsveld, K.L., Kleyheeg-Hartman, J.C., Klop E. en Brenninkmeijer, A., 2016. Stilstandsvoorziening windturbines Eemshaven. Mogelijkheden en consequenties. Bureau Waardenburg-rapportnr 16-100. Altenburg & Wymenga, Veenwouden en Bureau Waardenburg, Culemborg

Lindeboom, H. J., Kouwenhoven, H. J., Bergman, M.J.N., Bouma, S., Brasseur, S., Daan, R., Fijn, R.C., de Haan, D., Dirksen, S., van Hal, R., Hille Ris Lambers, R., ter Hofstede, R., Krijgsveld, K.L, Leopold, M. en Scheidat, M., augustus 2011. Short-term ecological effects of an offshore wind farm in the Dutch coastal zone; a compilation. IOP Publishing Ltd, Environmental Research Letters, Volume 6, Nummer 3.

Lilipaly S., Arts, F.A., Sluijter, M. en Wolf, P.A., 2018. Midwintertelling van zee-eenden in de Waddenzee en Nederlandse kustwateren in november 2017 en januari 2018. Rapport RWS – Centrale Informatievoorziening. Rapport BM 18.24 DPM Rapportnr. 2018-05. Delta ProjectManagement, Vlissingen.

Meulendijks, J., 18 april 2018. Groningen zet windmolens stil om vogelsterfte tegen te gaan: windboeren niet blij. Web artikel, de monitor, KRO_NCRV. Link: <https://demonitor.kro-ncrv.nl/artikelen/groningen-zet-windmolens-stil-om-vogelsterfte-tegen-te-gaan-windboeren-niet-blij>

Rasenberg, M., Smith, S., Turenhout, M. Taal, K. (2015) Vissen in windmolenparken: inventarisatie van de (on)mogelijkheden. IMARES Rapport [C030/15]

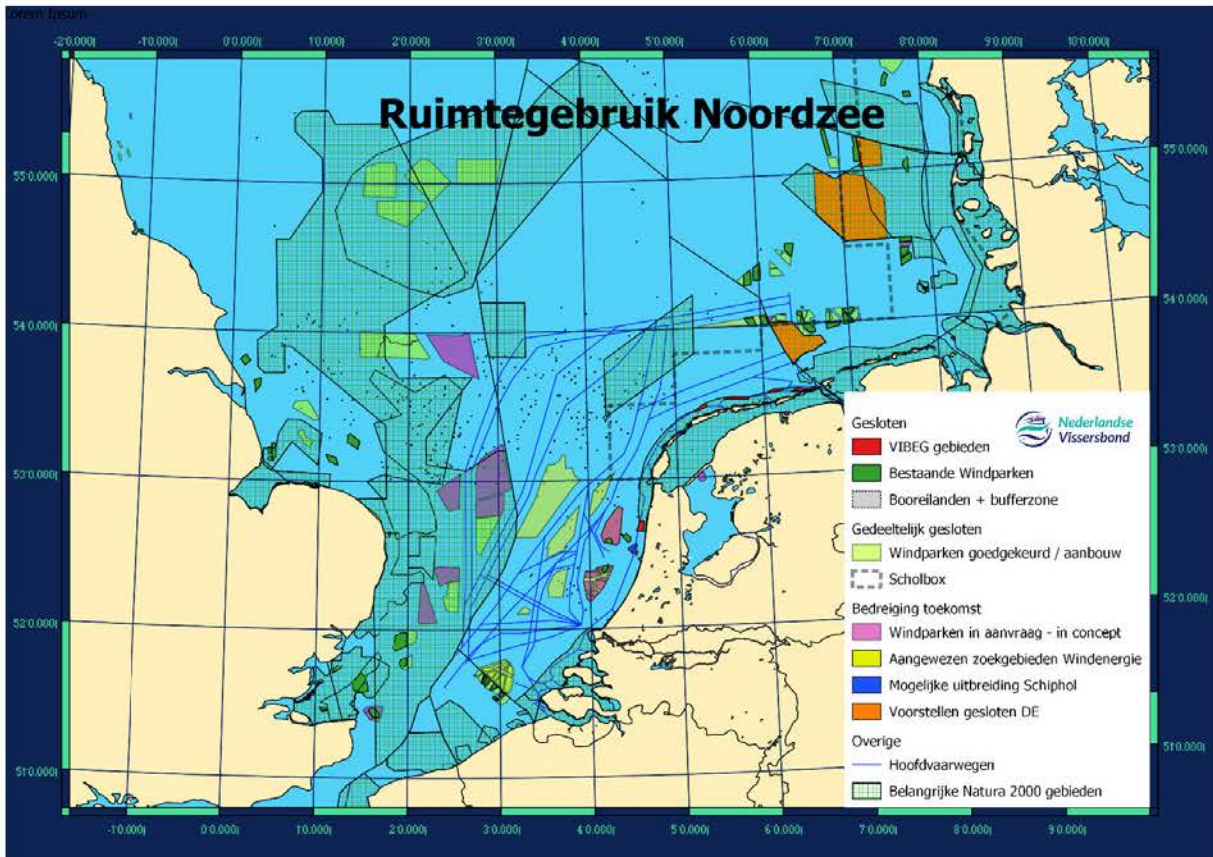
Troost, K., Perdon, K.J., van Zwol, J., Jol, J. en van Asch, M, 13 september 2017. Schelpdierbestanden in de Nederlandse kustzone in 2017. Stichting Wageningen Research Centrum voor Visserijonderzoek (CVO), CVO rapport: 17.014.

Van Hal R., B. Couperus, S. Fassler, S. Gastauer, B. Griffioen, N. Hintzen, L. Teal, O. van Keeken, E. Winter, 2012. Monitoring- and Evaluation Program Near Shore Wind farm (MEP-NSW) - Fish community. IMARES Report C059/12 OWEZ_R_264_T1_20121215_final_report_fish.

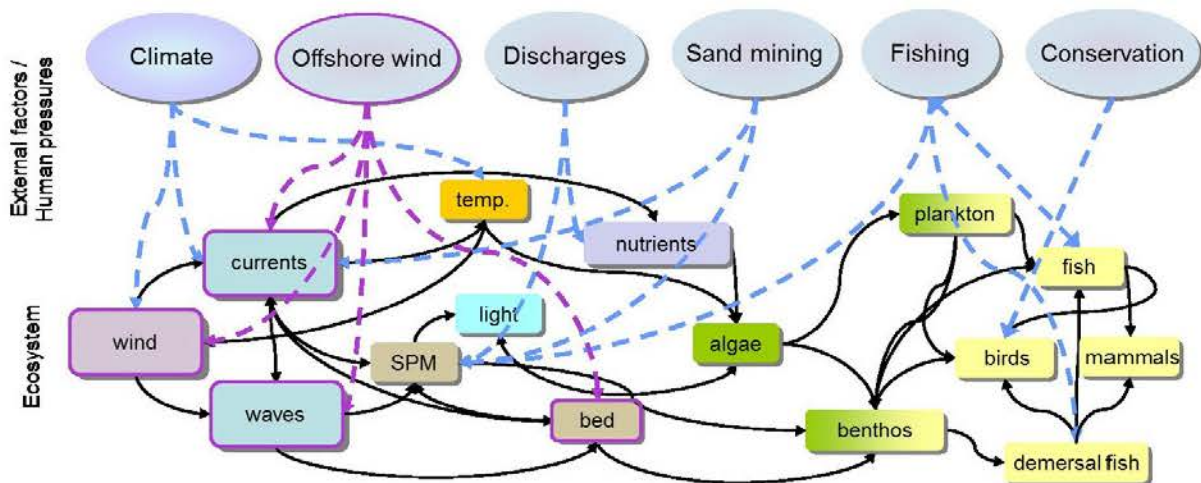
Vroege vogels, 3 juli 2005. Windmolenparken in zee catastrofaal voor vissen en zeezoogdieren. Artikel ten behoeve van interview met Wim Verboom, link: <https://vroegevogels.bnnvara.nl/nieuws/windmolenparken-in-zee-catastrofaal-voor-vissen-en-zeezoogdieren>.

Winter, H.V., G. Aarts & O.A. van Keeken 2010. Residence time and behaviour of sole and cod in the Offshore Wind farm Egmond aan Zee (OWEZ). Report number OWEZ_R_265_T1_20100916. Imares Wageningen UR.

Bijlage 1 Ruimtegebruik Noordzee

Bijlage 2 Systematische effecten van grootschalige implementatie van offshore windparken

BRON: Boon et al., 2018.

Verzonden: Vrijdag 10 juli 2020 14:45
Onderwerp: Reactieformulier
Integrale effectenanalyse (IEA) Net op zee IJmuiden Ver Beta

Aanspreekvorm:
Aanspreektitel:
Achternaam:
Voorvoegsel(s):
Voorletters:
Straat: d'Arcyweg
Huisnummer: 76
Postcode: 3198 NA
Woonplaats: EUROPOORT ROTTERDAM
Telefoonnummer:
E-mailadres:
Als: Organisatie
Organisatie: H2-Fifty
Mede namens: Namens namens H2-Fifty

Welke effecten uit de IEA vindt u het meest belangrijk voor de keuze van een voorkeursalternatief en waarom?

zie brief

Welke aanvullende informatie, die van belang is voor de keuze van een voorkeursalternatief, kunt u ons nog geven?

zie brief

Heeft u overige suggesties of opmerkingen?

zie brief

Reactie

DATUM 10 JULI 2020

BETREFT ZIENSWIJZE

Geachte heer Wiebes,

De bedrijven BP, Nouryon en het Havenbedrijf Rotterdam (HbR) werken samen onder de naam *H2-Fifty* aan de ontwikkeling van een 250MW electrolyser voor de productie van groene waterstof. Deze zal gebouwd gaan worden op het geplande electrolyserpark op de Maasvlakte en zal naar verwachting rond 2025 operationeel zijn. Omdat de planning voor het project 'Net op zee IJmuiden Ver Beta' mogelijk impact heeft op de ontwikkeling van ons project, willen we graag gebruik maken van de mogelijkheid om te reageren om de Integrale effect analyse (IEA) en de milieu effect rapportage fase 1 (MER) met betrekking tot het project 'Net op zee IJmuiden Ver Beta'.

Onze reactie is in lijn met de reactie die het Havenbedrijf (HbR) individueel ook indient in deze, maar aangezien wij als partijen ook specifieke belangen hebben met dit project, die wij hierbij nader willen toelichten, hebben wij besloten ook een eigen zienswijze in te dienen. Wij zullen hierin wel inhoudelijk refereren naar standpunten zoals deze door HbR zijn opgesteld.

Wij delen het uitgangspunt dat keuzes zorgvuldig genomen moeten worden en dat infrastructuur efficiënt moet worden gebruikt. Hierbij moet wel voldoende oog zijn voor toekomstige ontwikkelingen, zodat de keuzes die gemaakt worden in dit traject, niet de planning van latere projecten, zoals H2-Fifty, niet nodeloos bemoeilijkt. In ons geval heeft dit met name betrekking op de tijdige aanwezigheid van een 380 kV aansluiting. Met de ontwikkeling van een 250MW electrolyser voor de productie van groene waterstof leveren wij ook een zeer belangrijke bijdrage aan het behalen van de doelstellingen van het Klimaatakkoord.

1. Zorgvuldig ruimtegebruik Maasvlakte 2

De aanlanding van de kabels van project 'Net op zee IJmuiden Ver Beta' zal gebeuren op Maasvlakte 2. Dat is inmiddels duidelijk en voor de energietransitie van de Rotterdamse haven ook zeer wenselijk. Deze kabels moeten worden doorgetrokken naar een nieuw converterstation op Maasvlakte 2. De locatie van het converterstation is inmiddels ook duidelijk. Dat zal ongeveer in het midden van Maasvlakte 2 zijn. Het tracé van deze kabels naar het converterstation is echter nog niet duidelijk. Daar gaat onder andere de IEA en de MER over.

De locatie van het tracé van deze kabels is voor HbR van essentieel belang, omdat dat tracé mede bepaalt welke ruimte er resteert voor andere industriële ontwikkelingen op Maasvlakte

2. Ondergrondse infrastructuur beperkt niet enkel de ondergrondse ontwikkelingscapaciteit Maasvlakte 2, maar tevens de bovengrondse ontwikkelingscapaciteit.

Ambities internationale waterstofhub op Maasvlakte 2

In het licht van het Klimaatakkoord en de rol hierin van Maasvlakte 2, zijn er naast de plannen voor de ontwikkeling nieuwe containerterminals, distributiecentra en andere industriële en havenactiviteiten, concrete plannen om op Maasvlakte 2 ruimte te bieden aan een duurzaam industrie- en energiecluster, voor o.a. innoverende waterstof en biobased industrie.

De plannen voor de waterstofindustrie (electrolyserpark en een waterstofbackbone) zijn inmiddels zeer concreet. Het is de bedoeling dat deze industrie in 2023 in bedrijf is. Uw ministerie en HbR werken momenteel nauw samen om deze plannen met de betrokken bedrijven te realiseren. Het doel is om op Maasvlakte 2 een internationale waterstofhub te realiseren.

De ontwikkeling van een duurzaam industriecluster, maar ook de ontwikkeling van alle overige beoogde bedrijvigheid, vraagt niet enkel veel ruimte bovengronds, maar ook veel ruimte ondergronds. Specifiek voor het electrolyserpark is het belangrijk dat er, naast de noodzakelijke waterstofbackbone en de 380 kV aansluiting, ook voldoende ruimte is voor toekomstige leidingen om de restwarmte nuttig te kunnen gebruiken en om de zuurstof (die anders als restproduct verloren gaat) naar mogelijke andere gebruikers in de haven te kunnen transporteren.

Gelet hierop zijn wij van mening dat alleen de tracévariant MVL-2Y bijdraagt aan zorgvuldig en efficiënt gebruik met de onder- en bovengrondse ruimte op Maasvlakte 2 en de meeste ruimte laat voor alle noodzakelijke toekomstige kabel en leidingen.

2. Aanleg nieuw 380 kV station op Maasvlakte 2

In samenhang met de procedure voor 'Net op zee IJmuiden Ver Beta' doen wij hier het uitdrukkelijke verzoek om TenneT een aanvullende opdracht te verstrekken en/of de scope van het project 'Net op Zee IJmuiden Ver Beta' uit te breiden, om reeds nu een 6^e tak aan het bestaande 380 kV-station aan te leggen en vervolgens een nieuw 380 kV station te realiseren op Maasvlakte 2 (gecombineerd met het reeds geprojecteerde converterstation voor project 'Net op zee IJmuiden Ver Beta'). De kabels van 'Net op Zee IJmuiden Ver Beta' dienen aangesloten te worden op het nieuwe 380 kV station. Hieronder motiveren wij waarom dit zo belangrijk is voor HbR.

Als de kabels van het project 'Net op zee IJmuiden Ver Beta' aansluiten op het bestaande hoogspanningsstation op de Maasvlakte resteert er geen capaciteit om het electrolyserpark en dus ook H2-Fifty voor 2025 aan te sluiten.

Een tweede 380 kV hoogspanningsstation op de Maasvlakte dat gereed is op het moment dat de geplande waterstofindustrie gereed is, is daarom ons inziens prioritair. Om aan deze prioriteit te kunnen voldoen heeft TenneT in haar investeringsplannen een nieuw 380 kV station opgenomen dat op zijn vroegst medio 2025-2026 gerealiseerd zou kunnen zijn. De voorziene waterstofindustrie heeft echter al eerder behoefte aan een aansluiting op het hoogspanningsnet. Een door TenneT uitgevoerde quickscan geeft aan dat een aansluiting op de zesde tak van het bestaande hoogspanningsstation op de Maasvlakte qua planning hiervoor de enige realistische optie is.

Daarnaast hebben wij geconstateerd dat de beoogde aansluiting van het project 'Net op zee IJmuiden Ver Beta' pas voorzien is in 2027. Door de aanleg van een zesde tak aan het huidige 380 kV station en de ontwikkeling van een nieuw hoogspanning station te betrekken in de scope van het project 'Net op zee IJmuiden Ver Beta' kan voorzien worden in de tijdige realisatie van zowel de aanlanding van het project 'Net op zee IJmuiden Ver Beta' op het nieuwe station als de aansluiting van de waterstofprojecten waaronder H2-Fifty.

Indien de 6e tak aan het huidige 380 kV hoogspanningsstation en een nieuw 380 kV hoogspanningsstation kunnen worden gerealiseerd binnen de scope van of een aanvullende opdracht zijn op het project 'Net op zee IJmuiden Ver Beta', kunnen de ontwikkelingsambities op de Maasvlakte 2 waaronder het electrolyserpark en de aanlanding van de kabels van het project 'Net op zee IJmuiden Ver Beta' beiden tijdig worden verwezenlijkt.

Conclusie

Wij sluiten deze brief af met de twee belangrijkste punten die wij onder de aandacht willen brengen:

1. Naar mening van H2-Fifty moet worden vastgesteld dat het concurrentieel ruimtegebruik van Maasvlakte 2 voor de ontwikkeling van diverse nieuwe (haven) industrie, waaronder de reeds concrete plannen op Maasvlakte 2 een internationale

waterstofhub te faciliteren, niet onderbelicht mag blijven bij de keuze die gemaakt moet worden voor het definitieve tracé voor de kabels van project 'Net op zee IJmuiden Ver Beta' naar het converterstation op de Maasvlakte 2.

2. H2-Fifty verzoekt uitdrukkelijk om de scope van project 'Net op zee IJmuiden Ver Beta' te verruimen en/of de opdracht aan TenneT uit te breiden met de realisatie van een 6e tak op het huidige 380 kV station en een nieuw 380 kV station zodat zowel de (waterstof)ambities op de Maasvlakte 2 als de aanlanding van de kabels van het project 'Net op zee IJmuiden Ver Beta' tijdig kunnen worden voorzien in de benodigde 380 kV-transformatorcapaciteit op het hoogspanningsnet.

Wij lichten het bovenstaande graag mondeling aan u toe. Een uitnodiging hiervoor zien wij met belangstelling tegemoet.

Met vriendelijke groet,

namens project H2-Fifty

Verzonden: Vrijdag 10 juli 2020 16:42
Onderwerp: Reactieformulier
Integrale effectenanalyse (IEA) Net op zee IJmuiden Ver Beta

Aanspreekvorm:
Aanspreektitel:
Achternaam:
Voorvoegsel(s):
Voorletters:
Straat: Europaweg
Huisnummer: 875
Postcode: 3199 LD
Woonplaats: MAASVLAKTE ROTTERDAM
Telefoonnummer: 0181-278923
E-mailadres:
Als: Organisatie
Organisatie: Europe Container Terminals BV
Mede namens: Europe Container Terminals BV en haar Groepsvennootschappen

Welke effecten uit de IEA vindt u het meest belangrijk voor de keuze van een voorkeursalternatief en waarom?

Zie bijlage

Welke aanvullende informatie, die van belang is voor de keuze van een voorkeursalternatief, kunt u ons nog geven?

Zie bijlage

Heeft u overige suggesties of opmerkingen?

Zie bijlage

Reactie

Bureau Energieprojecten
Inspraakpunt 'Net op zee IJmuiden Ver Beta',
Postbus 248
2250 AE VOORSCHOTEN

Datum 10 juli 2020
Ref. 201909-002TK **Reactie op de Integrale effectenanalyse (IEA) Net op zee IJmuiden Ver Beta**

Geachte dames, heren,

Europe Container terminals B.V. ("ECT"), als houdstermaatschappij van haar groepsvennootschappen Euromax Terminal C.V. ("ETCV"), welke vennootschap huurder is van de terreinen en kades aan de Europaweg 951 Rotterdam (Maasvlakte) waarop de Euromax Terminal is gelegen en Euromax Terminal Rotterdam B.V. ("ETR") ETR, eigenaresse van het equipment van de Euromax Terminal en tevens de uitbater van Euromax Terminal. Europe Container Terminals B.V., ETCV en ETR (hierna gezamenlijk: "Euromax") heeft kennis genomen van de Integrale effectenanalyse (IEA) en wil hierbij slechts kort reageren op de effectanalyse.

Nu het Tracéalternatief Maasvlakte via noordelijke aanlanding (MVL-1) onder de Euromax terminal en de locatie variant Noord voor de locatie van het converterstation naast de Euromax terminal nog steeds tot de mogelijke opties behoren in het project Net op Zee IJmuiden Ver Beta, blijven de door ons per 27 september 2019 ingediende zienswijzen onverminderd van kracht en verzoeken wij deze als hierbij als ingelast en herhaald te beschouwen.

Zoals verder uit de IEA blijkt;

- dat ook andere omgevingspartijen (o.a. Havenbedrijf Rotterdam) zich hebben uitgesproken dat de Tracévariant MVL-1X aan de noordzijde van de Maasvlakte aan deze aanlanding als technisch zeer complex en risicovol te beschouwen is vanwege omstandigheden als ruimtegebrek, Porthos-leiding, Container Exchange Route (CER), andere leidingen en de lange boringen onder haventerreinen en het Yangtzekanaal;
- dat de zeer complexe boring onder Yangtzekanaal mogelijk niet uitvoerbaar is;
- dat alle omgevingspartijen zich hebben uitgesproken geen voorkeur voor dit alternatief te hebben;
- dat noordelijk variant leidt tot de meeste interactie met de scheepvaart door de zeer complexe kruising met de Maasmond;
- dat daarentegen de zuidelijke aanlanding van tracéalternatief MVL-2 aan de zuidzijde van de Maasvlakte als minder complex wordt beschouwd en tot minder hinder leidt;

- dat het tracéalternatief MVL-2 met landtracé 2Z en aansluiting op locatie Midden (converterstation) daarboven ook nog tot de laagste kosten blijkt te leiden ten opzichte van de noordelijke variant;
- en tenslotte dat het tracé MVL-2 met landtracé 2Z het laagste risicoprofiel heeft (laagste NGE risico's).

Gezien de IEA lijkt de conclusie gerechtvaardigd dat het tracéalternatief MVL-2 met landtracé 2Z en aansluiting op locatie Midden de beste, de goedkoopste en dus meest voor de hand liggende optie is.

Vertrouwend u hiermede naar behoren te hebben geïnformeerd,

Hoogachtend,

Namens Europe Container Terminals B.V.,
Euromax Terminal C.V. en
Euromax Terminal Rotterdam B.V.

Europe Container Terminals B.V.

Bureau Energieprojecten
 Inspraakpunt : Net op zee IJmuiden Ver Beta
 Postbus 248
 2250 AE VOORSCHOTEN

Evides Waterbedrijf

Postbus 4472
 3006 AL Rotterdam
 www.evides.nl

KvK 24170650
 BTW NL0071.97.032.B01
 IBAN: NL23 BNGH 0285 0423 94 / BIC:
 BNGHNL2G

Uw kenmerk:
 kenmerk: Infra/AMI/LM/16-07-2020
 Bijlagen:
 Onderwerp: Zienswijze Evides N.V.

Contactpers
 oon:
 Afdeling:
 Telefoon:
 E-mail:

Geachte heer, mevrouw,

Middels dit schrijven maakt Evides N.V. (hierna te noemen: Evides) haar zienswijze kenbaar inzake het project 'Net op zee IJmuiden Ver Beta'. De zienswijze richt zich op de Integrale Effectanalyse (IEA), het milieueffectrapport fase 1 (MER) en de bijbehorende stukken.

Belang Evides

Evides staat voor een betrouwbare drinkwaterlevering aan ruim 2,5 miljoen klanten in zuidwest Nederland. Evides levert via haar 100% dochter Evides Industriewater B.V. tevens op de industrie afgestemd water, onder andere in het gebied zoals omschreven in de IEA en het MER 'Net op zee IJmuiden Ver Beta'. De aanwezigheid van leidingnetten en installaties van Evides in dan wel in de directe nabijheid van de mogelijke kabelroutes en de locaties voor de converterstations, vormt een directe aanleiding voor Evides tot het geven van een zienswijze op de thans ter inzage liggende IEA, MER en bijbehorende stukken.

Ongestoorde ligging en bereikbaarheid Evides leidingen

Voor Evides is een ongestoorde ligging van haar drink- en industriewaterleidingen van wezenlijk belang teneinde de leveringszekerheid te kunnen waarborgen. Voorts is het essentieel dat de aanwezige Evides leidingen te allen tijde bereikbaar zijn en blijven, niet alleen in geval van calamiteiten en onderhoudswerkzaamheden, maar ook voor wijzigingen aan of uitbreidingen van haar leidingnetwerk.

De alternatieven

In de IEA en MER zijn alternatieven beschreven en onderzocht voor de aanleg en realisatie van een kabelverbinding van het (nieuw te realiseren) platform op zee naar een eveneens nieuw te realiseren converterstation op land. Hierna geven wij voor de onderzochte alternatieven onze bezwaren.

De 525 kV (DC) en 380 kV kabels

Het voornemen behelst de aanleg van (onder meer) een (nieuw te realiseren) platform op zee waarop windparken op zee zullen worden aangesloten. De opgewekte elektriciteit wordt vervolgens naar land getransporteerd via een 525 kV (DC) hoogspanningsverbinding. Nu de het tracéalternatief Simonshaven is afgefallen, zal het transport in de voorliggende varianten in ieder geval plaatsvinden naar een converterstation op de Maasvlakte. Vanaf het converterstation vindt via een 380kV hoogspanningskabel transport plaats naar het dichtstbijzijnde hoogspanningsstation alwaar de opgewekte windenergie wordt ingevoerd op het landelijke hoogspanningsnet.

Tijdens de aanlegfase worden bij de onderzochte varianten de belangen van Evides in meer of mindere mate geraakt als gevolg van leidingkruisingen en parallellegging met Evides drinkwater- dan wel industriewatertransportleidingen. Tevens zijn in de beheer- onderhoudsfase gevolgen aanwezig.

Gevolgen voor beheer en onderhoud

Niet alleen met betrekking tot de aanlegfase, maar eveneens voor de fase van beheer en onderhoud van de in de nabijheid van de kabelverbinding gelegen Evides leidingen bestaat nog geen duidelijkheid.

Onze bezwaren zien op de volgende punten:

1. De gevolgen voor Evides als gevolg van de aanwezigheid van de 525 kV (DC) hoogspanningskabel voor de continuïteit en leveringszekerheid van drink- en industriewater in geval van calamiteiten of noodzakelijk onderhoud aan haar leidingen.
2. Niet duidelijk is welke voorwaarden TenneT hanteert indien Evides werkzaamheden aan haar leidingen uitvoert in directe nabijheid van de 525 kV (DC) hoogspanningskabel.
3. Evides zal op grond van (lokale) leidingverordeningen bij grondroerende werkzaamheden in de nabijheid van de 525 en/of 380 kV hoogspanningskabels eerst in overleg moeten treden met de leidingexploitant (TenneT). Tevens zal Evides mogelijk extra veiligheidsmaatregelen moeten nemen nu het gaat om een hoogspanningskabel en een stalen drinkwaterleiding (wederzijdse beïnvloeding). Niet duidelijk is welke extra maatregelen dit zijn en wat de bijbehorende meerkosten voor Evides zijn.
4. Tot slot maakt Evides zich zorgen over de vraag of het in de toekomstige situatie nog mogelijk is om nieuwe aansluitingen te maken op de bestaande drinkwater en industriewaterleidingen en indien dit wel het geval is, tegen welke meerkosten.

Bepaling tracé, keuze voorkeursvariant en MER

Uit de IEA, het MER en de bijbehorende stukken blijkt niet of bij de bepaling van het tracé al is getoetst aan de NEN 3654:2014.¹ Weliswaar ziet de NEN3654:2014 op AC hoogspanningssystemen, dit neemt niet weg dat ook bij een tracékeuze voor (DC)

¹ NEN 3654:2014 'Wederzijdse beïnvloeding van buisleidingen en hoogspanningssystemen'.

hoogspanningssystemen de afstand tussen een hoogspanningssysteem en een buisleiding voldoende groot moet worden gekozen en de noodzakelijke beïnvloedingstudies dienen te worden uitgevoerd. Artikel 9.1 NEN 3654:2014 bepaalt het volgende:

'Bij het projecteren van een buisleiding of een hoogspanningsverbinding moet naar een zodanige afstand worden gestreefd dat (...) beïnvloeding op de buisleiding zonder extra voorzieningen beneden het aanvaardbare niveau blijft en anderzijds het hoogspanningssysteem bij een leidingincident niet in gevaar wordt gebracht.'

Tevens dient u in het ontwerp van de (DC) hoogspanningssystemen rekening te houden met de uitgangspunten van de NEN-EN 50162:2004 artikel 7.7.

Uit de stukken blijkt niet dat de uitgangspunten uit de NEN 3654:2014 en NEN-EN 50162:2004 zijn gehanteerd bij de thans voorliggende alternatieven en (sub)varianten. Het kan niet zo zijn dat de eisen uit de bovengenoemde NEN normen eerst worden betrokken c.q. doorgeschoven naar de ontwerp- en uitvoeringsfase in plaats van bij de fase van projecteren van de betrokken leiding. De belangen van Evides dienen, mede aan de hand van de geldende normen en eisen, in een zo vroeg mogelijk stadium te worden betrokken bij de keuze van het voorkeursstracé.

Conclusie

Met de aanleg van de TenneT leiding heeft Evides een zorg dat zij haar beheer en onderhoud van haar leidingen in de nabijheid van de 525 (DC) kV en 380 kV hoogspanningskabels niet of onvoldoende kan continueren. Om te borgen dat Evides haar wettelijke taak nu en in de toekomst tegen de zo laagst mogelijke maatschappelijke kosten kan blijven uitvoeren, dient hier op voorhand duidelijkheid over te zijn. Naar de mening van Evides is de keuze van een voorkeursalternatief voor die tijd nog prematuur.

Wij hopen middels deze zienswijze onze belangen en zorgen inzichtelijk te hebben gemaakt en vragen wij u deze mee te nemen bij de verdere planvorming. Verder blijven wij graag op de hoogte van het verdere verloop van het project. Een kopie van deze zienswijze zal ook worden gezonden aan TenneT.

Met vriendelijke groet,
Evides N.V.

Retouradres: Rijkswaterstaat | Postbus 2232 | 3500 GE Utrecht

RWS INFORMATIE

Ministerie van Economische Zaken en Klimaat
Ter attentie van het waarnemend MT-lid Directie Warmte
en Ondergrond, de heer E. Witjes
Postbus 20401
2500 EK Den Haag

**Rijkswaterstaat Zee en
Delta**

Lange Kleiweg 34
2288 GK Rijswijk
Postbus 2232
3500 GE Utrecht
T 088 797 07 00
F 070 390 06 91
www.rijkswaterstaat.nl

Contactpersoon

Kenmerk
RWS-2020/34833

Datum 23 juni 2020
Onderwerp Reactie op Integrale effectenanalyse project Net op zee
IJmuiden Ver beta

Geachte heer Witjes,

In de periode van 12 juni tot en met 10 juli 2020 ligt de Integrale effectenanalyse (IEA) voor het project Net op zee IJmuiden Ver beta ter inzage. Deze IEA vormt het uitgangspunt bij de bepaling van het voorkeursalternatief door uw minister later dit jaar. Door middel van deze brief wordt gemotiveerd dat, gelet op de waterstaatsbelangen, de voorkeur uitgaat naar alternatief MVL-2B, met daarbij subvariant 1 (niet haaks kruisen). Deze brief is door RWS Zee en Delta en RWS West-Nederland Zuid gezamenlijk opgesteld. De Kustwacht en het Havenbedrijf Rotterdam, divisie Rijkshavenmeester hebben Rijkswaterstaat ten aanzien van het aspect scheepvaart(veiligheid) op de Noordzee geadviseerd.

Ik verzoek u deze brief mee te nemen in het proces tot het maken van een keuze over het voorkeursalternatief voor het project Net op zee IJmuiden Ver beta door uw minister.

Belang Rijkswaterstaat

Het plangebied van Net op Zee IJmuiden Ver beta valt binnen de beheergebieden van Rijkswaterstaat West-Nederland Zuid en Rijkswaterstaat Zee en Delta, hierna te noemen Rijkswaterstaat. Deze regio's van Rijkswaterstaat zijn, voor zover hier van belang, water- en (scheep)vaartbeheerder van de Noordzee en het gebied voor de kust van Zuid-Holland, Daarnaast is RWS waterkeringbeheerder van de keringen rond Maasvlakte II.

Rijkswaterstaat draagt zorg voor een goede kwalitatieve en kwantitatieve toestand van de watersystemen, voert maatregelen uit in het kader van de Europese Kaderrichtlijnen (KRW en KRM) en waarborgt de 'ecologische basiskwaliteit'. Ook is Rijkswaterstaat water- en bodembeheerder van diverse Natura 2000-gebieden die in het plangebied zijn gelegen. Ten aanzien daarvan voert Rijkswaterstaat maatregelen uit voor de instandhoudingsdoelen. Als scheepvaartbeheerder waarborgt Rijkswaterstaat een vlotte en veilige doorstroming van het scheepvaartverkeer waarbij de Kustwacht is gemandateerd voor de uitvoering van deze taken op de Noordzee, uitgezonderd het aanloopgebied richting de haven van Rotterdam. Rijkswaterstaat draagt zorg voor stabiele waterkeringen ter voorkoming van overstroming van het achterland. Tot slot zorgt Rijkswaterstaat voor het in stand houden van de basiskustlijn. De duinen en stranden vormen een belangrijke bescherming tegen de zee. Voor de kustversterking wordt gebruik gemaakt van de zandvoorraad in de zogenoemde reserveringszone in de Noordzee.

**Rijkswaterstaat Zee en
Delta**

Datum
23 juni 2020

Kenmerk
RWS-2020/34833

Beoordeling van (onderscheidende) effecten

De belangen van Rijkswaterstaat raken aan alle offshore en onshore alternatieven, zoals gepresenteerd in de Notitie Reikwijdte en Detailniveau en in de IEA van Net op Zee IJmuiden Ver beta. Derhalve is Rijkswaterstaat betrokken geweest bij de onderzoeken naar de aspecten van milieu, omgeving, kosten, techniek en toekomstvastheid. Daarbij is het van belang te benadrukken dat het IEA een onderzoek op hoofdlijnen betreft. Gelet hierop beoordeelt Rijkswaterstaat vanuit waterstaatsbelangen de relatieve geschiktheid van de onderzochte alternatieven voor het doel van het project: de aanleg van een gelijkstroomverbinding voor transport van stroom uit het windenergiegebied IJmuiden Ver naar het landelijk hoogspanningsnet. Er zal echter geen voorkeur worden uitgesproken ten aanzien van een locatie voor een converterstation aangezien vanuit het perspectief van de belangen van Rijkswaterstaat hier geen onderscheid is aan te geven.

Waterbeheer

Op basis van het onderdeel milieu in de IEA concludeer ik, dat alle alternatieven een zelfde beoordeling kennen ten aanzien van de Kaderrichtlijn Mariene Strategie (KRM) en daarmee niet onderscheidend zijn bij het bepalen van een voorkeursalternatief. Dit geldt ook voor de resultaten ten aanzien van de Kaderrichtlijn Water (KRW). Dit betekent overigens niet dat er geen effecten zijn op het ecosysteem van de Noordzee en op de KRW-oppervlaktewaterlichamen in het plangebied. Bij de verdere uitwerking van het voorkeursalternatief in het milieueffectrapport fase 2 dient hier verdere aandacht voor te zijn en voor onderzoek naar passende mitigerende maatregelen.

Zandwinning

In de Beleidsnota Noordzee is langs de gehele kust van de Noordzee een reserveringszone voor zandwinning aangewezen. Hier wordt zand gewonnen ten behoeve van kustsuppleties. Tevens wordt zand gewonnen voor commercieel gebruik als ophoog-, beton- en metselzand. In de Beleidsnota Noordzee zijn ook corridors voor kabels en leidingen aangewezen. Het uitgangspunt is dat deze corridors worden gebruikt voor de aanleg van kabels en leidingen om de aanwezige zandvoorraad zo weinig mogelijk te verstoren, tenzij er dwingende redenen zijn om deze niet te benutten.

Alle alternatieven komen in meer of mindere mate in aanraking met zandwinning, zowel in de vorm van doorkruising van een vergund zandwingebied dan wel het doorkruisen van de reserveringszone met een dik zandpakket. Uitzondering is alternatief MVL-1, die door de corridor voor kabels en leidingen is geprojecteerd, maar anderzijds in de corridor wel een vergund gebied voor zandwinning raakt. In het vergunde zandwingebied waar alternatief MVL-2B is geprojecteerd, wordt op moment van aanleg van de kabel geen zand meer gewonnen. Gezien de andere functies nabij de alternatieven van MVL-2, zoals een ankergebied, wordt de reserveringszone voor zandwinning maar beperkt aangesproken door deze alternatieven.

**Rijkswaterstaat Zee en
Delta**

Datum
23 juni 2020

Kenmerk
RWS-2020/34833

Waterveiligheid

Rijkswaterstaat is beheerder van de primaire waterkering die rond Maasvlakte II ligt. De stabiliteit van de waterkering is vanuit het oogpunt van waterveiligheid een groot goed. Aan de noordzijde van Maasvlakte II zijn de kabels van het project net op zee Hollandse Kust Zuid inmiddels aangelegd, ook het project Porthos is voornemens in het zelfde gebied een buisleiding voor het transport van CO2 aan te leggen. Daarnaast wordt in de nabije toekomst en in de directe nabijheid van het geprojecteerde tracé van IJmuiden Ver beta een opstelling van windturbines op de kering gerealiseerd. Een dergelijke bundeling van diverse boringen in de waterkering aan de zuidkant van Maasvlakte II is niet aan de orde bij de locatie waar het alternatief MVL-2 is geprojecteerd en heeft derhalve de voorkeur. Het passeren van deze waterkering zal in overleg met Rijkswaterstaat nader uitgewerkt moeten worden tijdens de verdere detaillering van het voorkeursalternatief, waarbij het uitgangspunt is dat het beheer van deze kering nu en in de toekomst niet onevenredig wordt belemmerd.

Scheepvaart(veiligheid)

Het project IJmuiden Ver beta wordt gekenmerkt door lange tracés voor gelijkstroomkabels over de Noordzee met een gemiddelde lengte van 140 kilometer. Veel verkeersscheidingsstelsels en verkeersbanen worden gekruist, waaronder de Eurogeul en de Maasgeul naar Rotterdam. Er zijn bij alle alternatieven een aantal complexe kruisingen op de Noordzee, zoals bijvoorbeeld het Rijnveld. De kruising van MVL-1 met de Maasgeul wordt echter als zeer complex beschouwd en levert in de praktijk de meeste hinder en risico op voor de scheepvaart vanwege de hoge intensiteit aan schepen in deze vaargeul en het feit dat er voor de scheepvaart géén uitwijkmogelijkheden zijn, omdat er veelal gebruik moet worden gemaakt van de vaargeul, die in vergelijking met de Eurogeul van geringere omvang is. Derhalve is er een voorkeur voor het alternatief MVL-2. Deze bestaat uit een A- en een B-variant. De ligging van alternatief MVL-2A tussen een zandwingsgebied en het ankergebied 4 East is niet optimaal. Bij zuidwesterstorm is er namelijk het risico dat krabbende ankers de kabel kunnen raken. Door het naastgelegen zandwingsgebied is er geen ruimte om de kabel verder van het ankergebied te leggen. Daarnaast vinden de vaarbewegingen van en naar het ankergebied aan de noordkant plaats, hetgeen bij de aanleg van de kabels hinder oplevert. Kustwacht en Havenbedrijf Rotterdam hebben ten aanzien van de MVL-2 alternatieven daarom aangegeven een voorkeur voor MVL-2B te hebben.

Niet haaks kruisen

Door de initiatiefnemer TenneT is een aantal voorstellen gedaan om vaarbanen niet haaks te kruisen. Dit resulteert in voor het project lagere kosten, aangezien het totale tracé korter wordt en daarmee ook de duur van aanleg en de voorbereidende werkzaamheden. Deze voorstellen zijn met nautische partijen op de Noordzee besproken, aangezien in zijn algemeenheid vaarbanen vanuit het perspectief van scheepvaartveiligheid haaks worden gekruist. Onder voorwaarden is niet haaks kruisen mogelijk. Een aantal voorstellen is al verwerkt in de alternatieven. Dit is niet het geval voor de voorstellen die voor MVL-2 zijn gedaan. Ten aanzien van het alternatief MVL-2 zijn er twee subvarianten/optimalisaties in het MER aangegeven. Bij subvariant 1 is het voordeel, dat de vaarweg bij deze variant breder is, waardoor het scheepvaartverkeer de werkschepen gemakkelijker kan vermijden. Ander voordeel is, dat er weinig kans is dat schepen gaan noodankeren op de kabels, vanwege de nabijheid van het windenergiegebied Hollandse Kust west.

Rijkswaterstaat Zee en
Delta

Datum
23 juni 2020

Kenmerk
RWS-2020/34833

Afweging en conclusie

Op basis van het aspect zandwinning heeft alternatief MVL-1 een pré vanwege ligging in de corridor voor zandwinning. Dit voordeel weegt niet op tegen het feit, dat bij MVL-1 er sprake is van een grotere hinder voor de scheepvaart bij aanleg en voorbereidende werkzaamheden vanwege de kruising met de Maasgeul. Ook vanuit het aspect waterveiligheid is er een voorkeur voor een zuidelijke aanlanding op de Maasvlakte. Ten aanzien van de twee alternatieven van MVL-2 is er vanuit het aspect scheepvaart(veiligheid) de voorkeur voor alternatief MVL-2B en voor subvariant 1.

Op basis van bovenstaande kom ik tot de conclusie dat op basis van de belangen van Rijkswaterstaat de voorkeur uitgaat naar het alternatief MVL-2B, met daarbij subvariant 1 (niet haaks kruisen). Dit alternatief komt het meest tegemoet aan de belangen van waterveiligheid en scheepvaart(veiligheid).

Nabij MVL-2 ligt het alternatief BSL-2A van het project Net op Zee IJmuiden Ver alpha. Indien deze 2 alternatieven de voorkeur hebben van uw minister, dan valt te overwegen, zoals in paragraaf 4.7 van deel A van het MER staat, om de ligging van beide alternatieven te optimaliseren. Hierbij geef ik u mee dat het aangegeven zoekgebied in het gebied van de Bruine Bank ligt, dat naar alle waarschijnlijkheid zal worden aangewezen als N2000gebied. Naast dat dit een belangrijk gebied is voor vogels, heeft dit gebied ook een speciale functie voor veel andere soorten. Recent is uit onderzoek gebleken dat sinds lange tijd daar weer zandkokerwormriffen (*Sabellaria spinulosa*) voorkomen. Deze rifstructuren bieden een schuilplaats aan veel andere soorten en dragen daarmee bij aan een verhoogde biodiversiteit (een van de indicatoren van de KRM). Het is aannemelijk, zandkokerwormriffen voorkomen. Ik vraag u dit aspect mee te nemen bij de verdere detaillering van het voorkeursalternatief, de mogelijke optimalisatie van het voorkeursalternatief van dit project in samenhang met een alternatief van het project Net op zee IJmuiden Ver alpha en bij het opstellen van de MER fase 2.

Ik geef u mee dat in de IEA in het hoofdstuk Toekomstvastheid bij windpark Noordzeeboulevard wordt beschreven, dat de windturbines alleen aan de zuidzijde van de Noordzeeboulevard worden gesitueerd. Dit is niet geheel correct, het zoekgebied voor dit windpark beslaat zowel de noord- als de zuidzijde van deze weg. Hier zal bij de verdere uitwerking van het voorkeursalternatief rekening mee gehouden moeten worden. De Staat is eigenaar (van een groot deel) van de zoeklocatie.

**Rijkswaterstaat Zee en
Delta**

Datum
23 juni 2020

Kenmerk
RWS-2020/34833

Tot slot: het milieueffectrapport fase 1 is gebaseerd op een ongebundelde ligging van de kabels op de Noordzee. Een van de effecten daarvan is dat rond de kabels een forse kompasafwijking kan optreden bij magnetische kompassen (naar verwachting tussen de 7 en 88 graden). Alhoewel de meeste scheepvaart hier geen gebruik meer van maakt, kan dit nog wel het geval zijn bij scheepvaart dicht onder de kust. Een dergelijke kompasafwijking is niet wenselijk. Daarnaast is er een kennisleemte over wat het effect is van elektromagnetische velden op het ecosysteem in de Noordzee, uitgaande van ongebundelde aanleg van de hoogspanningskabel voor gelijkstroom met een te transporteren vermogen van 2 GW en een spanning van 525 kV. Zolang deze informatie ontbreekt, gaat de voorkeur uit naar gebundeld aanleggen van het kabelsysteem voor IJmuiden Ver beta, aangezien naar verwachting het elektromagnetisch veld dan beduidend minder sterk is.

Hoogachtend,

DE MINISTER VAN INFRASTRUCTUUR EN WATERSTAAT
Namens deze,

hoofdingenieur-directeur Rijkswaterstaat Zee en Delta